

Plan for fiskepleje i **tilløb til Roskilde Fjord**

Plan nr. 104-2024

Distrikt 03, vandsystem 01-26

Datablad

Faglig rapport nr. 104 fra DTU Aqua, Institut for Akvatiske Ressourcer, Sektion for Ferskvandsfiskeri og -økologi.

Titel: Plan for fiskepleje i tilløb til Roskilde Fjord

Forfatter: Andreas Svarer

Udgiver: DTU Aqua, Institut for Akvatiske Ressourcer, Sektion for Ferskvandsfiskeri og -økologi

Udgivelsesår: 2024

ISSN: 1396-4739

Forsidefoto: En ½ år gammel ørred (*Salmo trutta*). Ørreden anvendes som indikator for miljøtilstanden i vandløb, hvor ørreder gyder. Fotograf: Bernt René Voss Grimm.

Trykkeri: Rapporten er trykt af Step Print Power. Kortet er trykt af Damgaard-Jensen A/S.

Bedes citeret: Andreas Svarer, Plan for fiskepleje i tilløb til Roskilde Fjord. Faglig rapport fra DTU Aqua, Institut for Akvatiske Ressourcer, Sektion for Ferskvandsfiskeri og -økologi, nr. 104.

Gengivelse tilladt med tydelig kildeangivelse.

Internetversion: Rapporten og tilhørende kort er tilgængelig i elektronisk format (pdf) på www.fiskepleje.dk/planer-for-fiskepleje

Plan for fiskepleje i tilløb til Roskilde Fjord

Af Andreas Svarer

Plan nr. 104

Distrikt 03, vandssystem 01-26

Indhold

1. Indledning	5
Formål	5
Anvendte metoder	6
Resultater	8
Udvikling i forekomsten af naturlig ørredyngel (½-års ørred)	11
Forslag til forbedring af de fysiske forhold	12
Passageforhold	12
Vandløbsvedligeholdelse	12
Tilgroning	13
Gydegrus og skjulesten	13
Sandvandring	14
Fremtidig revidering af Plan for Fiskepleje	14
2. Beskrivelse af de enkelte vandløb/stationer	15
Torup Bæk	15
Sækkerenden	15
Arresø-systemet/Pøle Å	15
Arresø Kanal	16
Hessemose Å/Tinghuse Å	16
Ammendrup Å	16
Ramløse Å/Ellemose Å	17
Arrenakke Å	17
Æbelholt Å	17
Lyngby Å	17
Havelse Å	17
Freerslevhegn Grøft	19
Slånbæk	19
Kollerød Å	19
Lyng Å	20
Uvelse Å	20
Gørløse Å	20
Græse Å	21
Sillebro Å	22
Værebro Å	23
Bunds Å	23
Damvad Å	23
Veksømosse Vandløb	24
Stenløse Å	24
Hove Å	24
Spang Å	25
Maglemose Å	25

Kildemose Å.....	26
Himmelev Bæk.....	26
Gedebæksrende	26
Vandløb i Boserup Skov	26
Kornerup Å.....	27
Biløbet.....	28
Darup Rende.....	28
Skovbækken	28
Svogerslev Bæk.....	29
Syvbækken	29
Lavringe Å (Bregnetved Å)	29
Viby Å.....	30
Tokkerup Å.....	30
Ledreborg Å	31
Gevninge Å	31
Helligrenden.....	32
Blegrenden.....	32
Ørbækken	32
Hønepilsgrøften	32
Vandløb gennem Selsø Sø.....	32
Dybemosen.....	33
Mademose Å.....	33
Vandløb i Jægerspris Slotshegn.....	33
Jægerspris Kanal.....	33
3. Udsætninger	34
Årlig udsætning	34
Praktiske anbefalinger for udsætning af ørred	34
Regler for udsætning af fisk.....	34
Konvertering af udsætningsmidlerne til vandløbsrestaurering	36
Udsætningskemaer.....	36

Bilag 1. Oversigt over biotopbedømmelse, befisket areal, fiskearter registreret og bestandstætheden af ørred på befiskede stationerne.

Bilag 2. "Ørredindeks" (DFVØ) til bedømmelse af fiskebestanden.

Bilag 3. Oversigtskort, som viser stationslokaliteter og -numre for det undersøgte vandområde. Kartet viser, hvor der er undersøgelses- og evt. udsætningsstationer. Bliver der anbefalet udsætning på en station, vil denne være vist med et symbol, som angiver hvilken aldersgruppe af ørred, der anbefales udsat.

1. Indledning

Denne plan for fiskepleje er udarbejdet på baggrund af undersøgelser over den fiskebiologiske tilstand i tilløb til Roskilde Fjord. Undersøgelsen er foretaget i perioden fra den 31/7-2024 til den 25/8-2024 af DTU Aqua, Institut for Akvatiske Ressourcer, Sektion for Ferskvandsfiskeri og -økologi, kaldet DTU Aqua i resten af denne rapport.

Roskilde og Omegns Lystfiskerklub, Foreningen til Ophjælpning af Fiskeriet i Roskilde Fjord, Havelse Å Vandplejegruppe, samt Hillerød og Egedal Kommuner har assisteret med feltarbejdet og været behjælpelige med oplysninger om vandløbsrestaurering og passageforhold.

Kaj Larsen fra Havelse Å Vandplejegruppe under Ølsted og Frederiksværk Sportsfiskerforening, Rune Hylby fra Grusbanden under Fishing Zealand samt Limno Consult v/Peter W. Henriksen har ligeledes været behjælpelig med oplysninger om vandløbsrestaurering, udsætninger, bestandsanalyser og forsyning af div. data og relevante rapporter.

Denne plan for fiskepleje i tilløb til Roskilde Fjord er en revision af den tidligere udsætningsplan udgivet i 2014. Planen er udarbejdet som led i de aktiviteter, der sker i forbindelse med den generelle fiskepleje, herunder restaurering af vandløb ved udlægning af gydegrus m.m.

Udsætninger i vandløbene bliver varetaget af Foreningen til Ophjælpning af Fiskeriet i Roskilde Fjord, Roskilde og Omegns Lystfiskerklub, samt Ølsted og Frederiksværk Sportsfiskerforening

Formål

Plan for fiskepleje giver en aktuel status for vandløbenes habitatkvalitet og fiskebestand, herunder hvor godt vandløbene virker som gyde- og opvækstområde for ørred. Denne viden kan bruges i det lokale arbejde med at forbedre miljøtilstanden i vandløbene. Mangel på ørredyngel kan f.eks. skyldes mangel på gydegrus, forurening, tilsanding af gydebanker, hårdhændet vedligeholdelse eller mangel på gydefisk grundet passageproblemer ved spærringer i vandsystemet. Der gives i rapporten anbefalinger til indsatser, der kan forbedre fiskebestanden.

Det vurderes under arbejdet om der er et udsætningsbehov. Formålet med evt. udsætninger er at øge vandløbenes produktion af ørred, således at vandløbsstrækninger, hvor den naturlige reproduktion af den ene eller anden årsag ikke fungerer, alligevel kan fungere som opvækstområde. Udsætninger af yngel, ½-års og 1-års har til hensigt at opfylde dette formål.

Mundingsudsætning af ørredsmolt har til formål at forbedre bestanden af havørred, primært i havet. Størrelsen af mundingsudsætningen er fastlagt således, at vandløbets samlede produktion af vilde og udsatte smolt ikke overstiger det antal smolt, som DTU Aqua vurderer, at vandløbet kan producere under optimale forhold. Det vil sige med fri passage, god vandkvalitet og med varierede fysiske forhold i hele vandløbssystemet

Miljøstyrelsen har det formelle ansvar for at overvåge og beskrive vandmiljøets tilstand. Styrelsens vandområdeplaner for perioden 2021-2027 indeholder krav om gode, naturlige fiskebestande i en del vandløb samt en beskrivelse af de problemer, der skal løses. Kommunerne er vandløbsmyndighed og skal sikre, at problemerne bliver løst. DTU Aquas opgørelse af fiskebestandens antal og sammensæt-

ning i de enkelte vandløb samt beskrivelsen af de problemer, der forhindrer etablering af naturlige bestande, kan anvendes i dette arbejde. Det skal dog fremhæves, at DTU Aqua ikke nødvendigvis kender alle lokale problemer i vandløbene.

NOVANA-programmet er det nationale overvågningsprogram for natur og vandmiljø og bliver gennemført af Miljøstyrelsen. NOVANA har et større antal stationer fordelt i hele landet og omfatter fysisk-kemiske og biologiske undersøgelser, herunder også fiskebestanden. Udsætning af fisk kan vanskeliggøre fortolkningen af de indsamlede resultater. Derfor er NOVANA-stationerne indarbejdet i denne plan, således at der ikke bliver anvist udsætninger af ørred i et område fra 2 km opstrøms og 1 km nedstrøms NOVANA-stationer.

Anvendte metoder

Plan for fiskepleje udarbejdes ved feltundersøgelser på udvalgte stationer fordelt i hele vandsystemet (se positioner og kort med placering af stationer i bilag 1 og 3). Feltundersøgelserne på de besøgte stationer består af en biotop-bedømmelse, som på en stor del af stationerne suppleres med en elektrofiskning, hvor alle fangne fiskearter bliver registreret.

DTU Aqua foretager undersøgelserne i efteråret, hvor ørredyngel er ca. ½ år gamle. Der bliver ikke udsat yngel i det år, hvor DTU Aqua undersøger vandløbene. Forekomsten af ½-års ørreder ved feltundersøgelserne stammer således udelukkende fra naturlig gydning i vandløbet.

Bestandstætheden af ørred er beregnet ud fra resultaterne ved elektrofiskeri. Til bestandsberegning anvendes udtyndingsmetoden, som forudsætter minimum 2 befiskninger over samme strækning. På stationer hvor der bliver fanget 10 eller færre ørreder pr. 50 m vandløbsstrækning, er der kun fisket 1 gang. I disse tilfælde er bestandstætheden beregnet ud fra den gennemsnitlige fangstteffektivitet i vandsystemet.

Ved vurdering af den økologiske tilstand efter ørredindekset anvendes bestandstætheden pr. 100 m² (for vandløb <2 m brede) og pr. løbende 100 m vandløb (for vandløb med bredde på mindst 2 meter). Både den beregnede bestandstætheden pr. 100 m² og pr. løbende 100 m vandløb fremgår af bilag 1. Den beregningsmetode, der anvendes efter ørredindekset på den enkelte station i forhold til vandløbets bredde, er fremhævet med fed. Bestandstæthed kan også findes på det elektroniske kort, ørredkortet, fra DTU Aqua, som kan findes her: kort.fiskepleje.dk.

Biotopsbedømmelsen er en vurdering af vandløbets egnethed som ørredvand og er vurderet efter en skala fra 0-5, hvor 5 er bedst (tabel 1). Denne skala anvendes til beregning af, hvor mange ørreder, der evt. kan udsættes i vandløb med dårlige bestande. Princippet er, at der kun udsættes det antal ørreder, der er skjul til, idet ørreden er territoriehævdende. Hvis der udsættes flere ørreder, end der er skjul til, vil en del af ørrederne dø.

Tabel 1. Sammenhæng mellem biotopsbedømmelse og de fysiske forhold i vandløbet. Ørredbestanden kan ofte forbedres væsentligt, hvis vandløb med biotopsbedømmelser under 4 bliver restaureret.

Biotops-bedømmelse	Beskrivelse af de vigtigste forhold i bedømmelsen
5	Slynget strækning med friskstrømmende vand over grusbund og sten, vandplanter og udhængende bredvegetation, dvs. et fysisk varieret vandløb
4	Overgangszone
3	Delstrækninger med gode fysiske forhold men med mindre variation end ovenstående, oftest pga. sand og menneskelig påvirkning
2	Overgangszone
1	Kedelig vandløbsstrækning, typisk med sandbund og uden nævneværdige skjul for Ørred
0	Vandløbsstrækning der vurderes som uegnet som levested for ørred

Note: Til biotopsbedømmelsen er der altid knyttet en størrelsesgruppe (yngel, ½-års, 1-års eller "store"), idet der er væsentlige forskelle i de krav, som de forskellige aldersgrupper stiller til deres levested, herunder er især vanddybden afgørende. Yngel kræver lavt vand.

Hvis den naturlige ørredbestand i et ørredvandløb er væsentlig mindre end forventet, kan bestanden ofte øges ved gydning. Det kan f.eks. kræve, at gydemulighederne forbedres eller der skabes flere skjul, fri passage etc. Derfor anbefales det ofte at restaurere, som beskrevet i Miljøstyrelsens vandområdeplaner, frem for at udsætte fisk.

Hvis der skal udsættes ørreder, bør der kun udsættes det antal, der er plads til på strækningen ud fra de nuværende antal skjul. Naturforholdene på lokaliteten, herunder bundens beskaffenhed og antallet af naturlige skjul er afgørende i denne forbindelse. Derfor er bedømmelsen af udsætningsbehovet for ørred samt den anviste mængde og fiskenes alder vurderet konkret for den enkelte lokalitet.

Udsætningsmængderne er beregnet med udgangspunkt i den naturlige produktion fundet ved undersøgelsen og de bestandstætheder, der kræves for målopfyldelse i forhold til ørredindekset DFFVø (Tabel 2, se særskilt afsnit om DFFVø i bilag 2).

Tabel 2. Sammenhæng mellem biotopskarakter og den forventede naturlige tæthed af ørred. Tallene er "konservative" forstået på den måde, at naturlige tætheder godt kan være højere. Der er taget udgangspunkt i DFFVø-grænseværdierne vedrørende god økologisk tilstand for ½-års ørreder, som er markeret med en *.

Vandløb under to meters bredde Antal ørreder pr. 100 m ²					Vandløb, der er mindst to meter brede Antal ørreder pr. 100 m				
Biotops-karakter	Yngel	½-års	1-års	Store	Biotops-karakter	Yngel	½-års	1-års	Store
5	300	80*	30	10	5	600	150*	60	20
4	240	60	24	8	4	480	120	48	16
3	180	45	18	6	3	360	90	36	12
2	120	30	12	4	2	240	60	24	8
1	60	15	6	2	1	120	30	12	4

Hvis den beregnede bestand i et gydevandløb er dårligere end kravet for god økologisk tilstand, vil det være relevant med en vurdering af, hvordan man evt. kan forbedre vandløbets tilstand.

Mangel på yngel kan som tidligere nævnt f.eks. skyldes mangel på gydefisk pga. spærringer i vandsystemet, forurening, mangel på gydegrus, tilsanding af gydebanker eller hårdhændet vedligeholdelse.

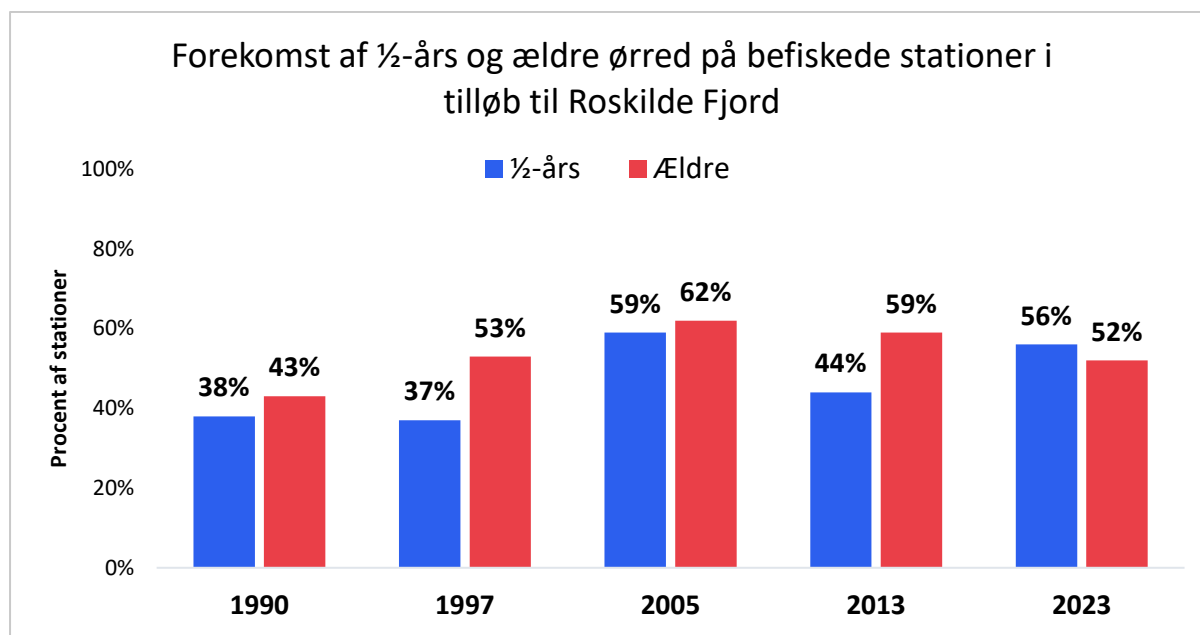
Resultater

Undersøgelsen har i 2023 omfattet i alt 124 stationer. Der er foretaget habitatvurdering ved besigtigelse på alle 124 stationer og fiskebestanden er undersøgt ved elfiskeri på 81 stationer.

Figurerne i resultatafsnittet giver et overblik over ørredbestandens udvikling i tilløbene til Roskilde Fjord ved sammenstilling af følgende resultater:

1. Ørredbestandens udbredelse i vandsystemet angives ved en opgørelse af, hvor stor en andel af de befiskede stationer, der holder ørred.
2. Tætheden af ørred angives både ved en opgørelse af mediantætheden og den gennemsnitlige tæthed af ørred pr. 100 m² for alle befiskede stationer med biotopkarakter 1-5.

I figur 1 og tabel 3 er resultaterne fra denne og tidligere bestandsanalyser samlet for at give et overblik over udviklingen i ørredbestandens udbredelse i perioden fra 1990 til 2023.

Figur 1. Udvikling i den %-vise andel af befiskede stationer med fangst af ½-års ørred og ældre ørred. I opgørelsen indgår befiskede stationer med biotopkarakteren 1-5.

Tabel 3. Antal befiskede stationer de enkelte år og antallet af de befiskede stationer med fangst af hhv. ½-års og ældre ørred. %-andelen af de befiskede stationer med fangst af ½-års ørred og ældre ørred er angivet i parentes. I oversigten indgår befiskede stationer med biotopkarakteren 1-5.

År	Antal befiskede stationer	Stationer med ½-års	Stationer med ældre
1990	37	14	16
1997	49	18	26
2005	69	41	43
2013	78	34	46
2023	81	45	43

Det fremgår af figur 1 og tabel 3, at der er sket en mindre fremgang i antallet af befiskede stationer hvor der blev fundet ½-års ørred (naturlig yngel) i forhold til den sidste undersøgelse i 2013. Der er i 2023 fundet ½-års ørred på 45 (56 %) af de befiskede stationer sammenlignet med 34 (44%) i 2013.

Andelen af stationer med ældre ørred har været svagt faldende siden undersøgelsen i 2005, men har ellers generelt ligget relativt stabilt igennem hele perioden fra 1990.

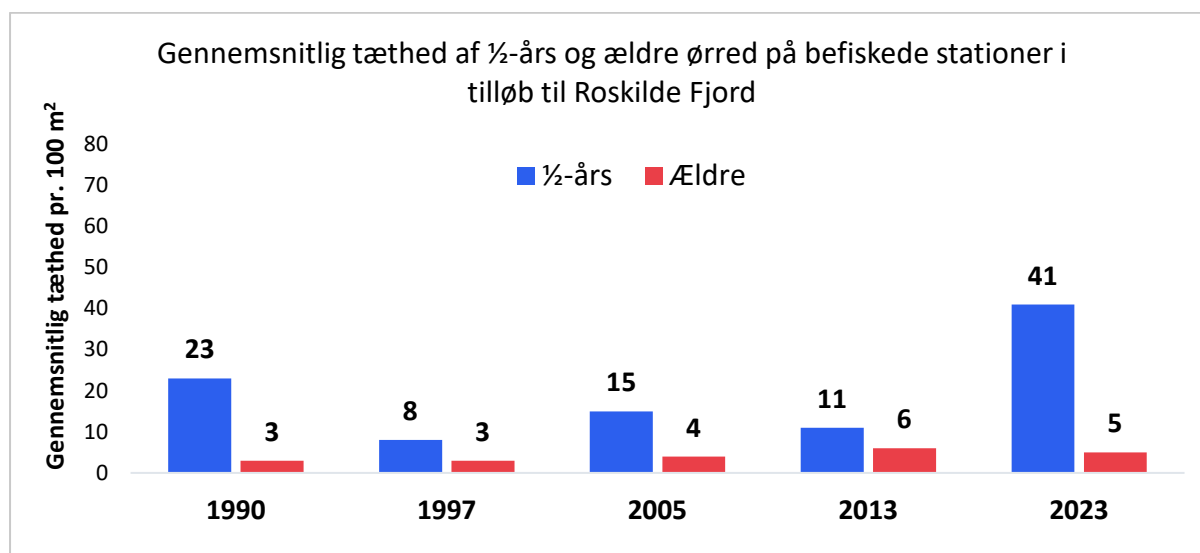
Figur 2 og 3 viser ørredbestandens udvikling både samlet og for udvalgte vandløb angivet i gennemsnitlig tæthed pr. 100 m². Her fremgår det at der er sket en stigning i den gennemsnitlige tæthed af ½-års ørred fra 11 stk. pr. 100 m² i år 2013 til 41 stk. pr. 100 m² i år 2023 (figur 2).

Den gennemsnitlige tæthed af ældre ørred ligger derimod mere stabilt, og har kun svinget mellem 3 til 6 stk. pr. 100 m² i hele den undersøgte periode.

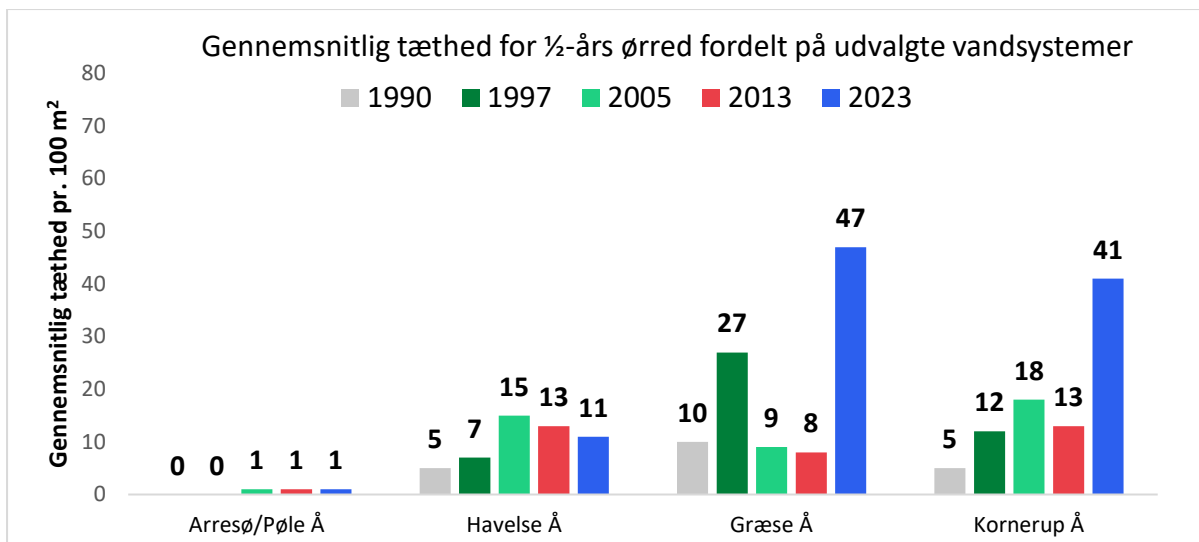
For vandsystemerne Græse Å og Kornerup (figur 3) er der sket en stor fremgang i den gennemsnitlige tæthed af ½-års ørred fra 2013 til 2023.

For Græse Å-systemet, hvor der er befisket hhv. 7 og 8 stationer i 2013 og 2023, skyldes den store fremgang i den gennemsnitlige tæthed særligt station 4 (Hauge Mølle) hvor der blev fundet en høj tæthed af ½-års yngel på 222 stk. pr./100 m².

For Kornerup Å-systemet er der i både 2013 og 2023 befisket 30 stationer. Her skyldes den store fremgang i den gennemsnitlige tæthed især station 11 og 13 (Darup Rende og Svogerslev Bæk) med høje tætheder af ½-års ørred på hhv. 505 og 326 stk. pr./100 m².

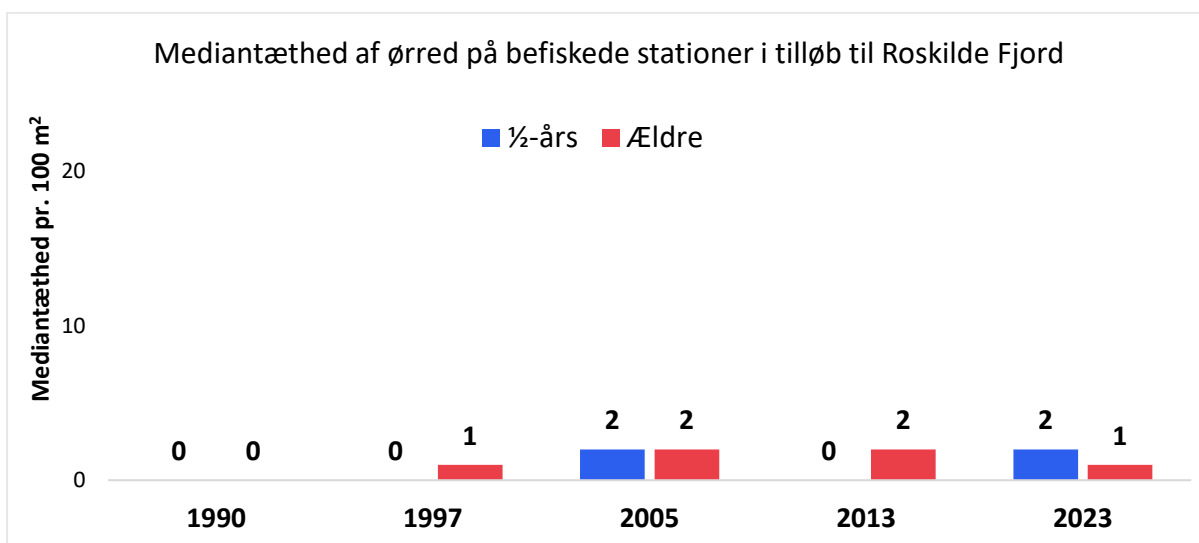

Figur 2. Udvikling i den gennemsnitlige tæthed af ½-års ørred og ældre ørred på de befiskede stationer med biotopskarakter 1-5. Tætheden er målt som antal ørred pr. 100 m² vandløbsbund. Tætheden pr. løbende 100 meter fremgår i bilag 1.

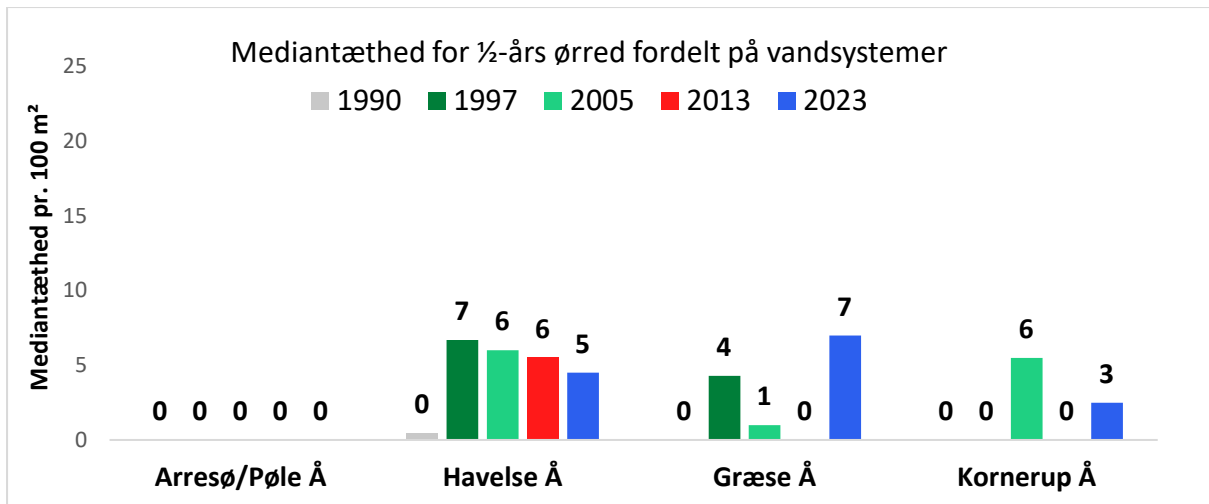

Figur 3. Udvikling i den gennemsnitlige tæthed af ½-års ørred fordelt på udvalgte vandsystemer. I data indgår befiskede stationer med biotopskarakter 1-5. Tætheden er målt som antal ørred pr. 100 m² vandløbsbund. Tætheden pr. løbende 100 meter fremgår i bilag 1.

Figur 4 og 5 viser ørredbestandens udvikling i tilløb til Roskilde Fjord samlet, samt for udvalgte vandsystemer alene angivet i mediantæthed pr. 100 m².

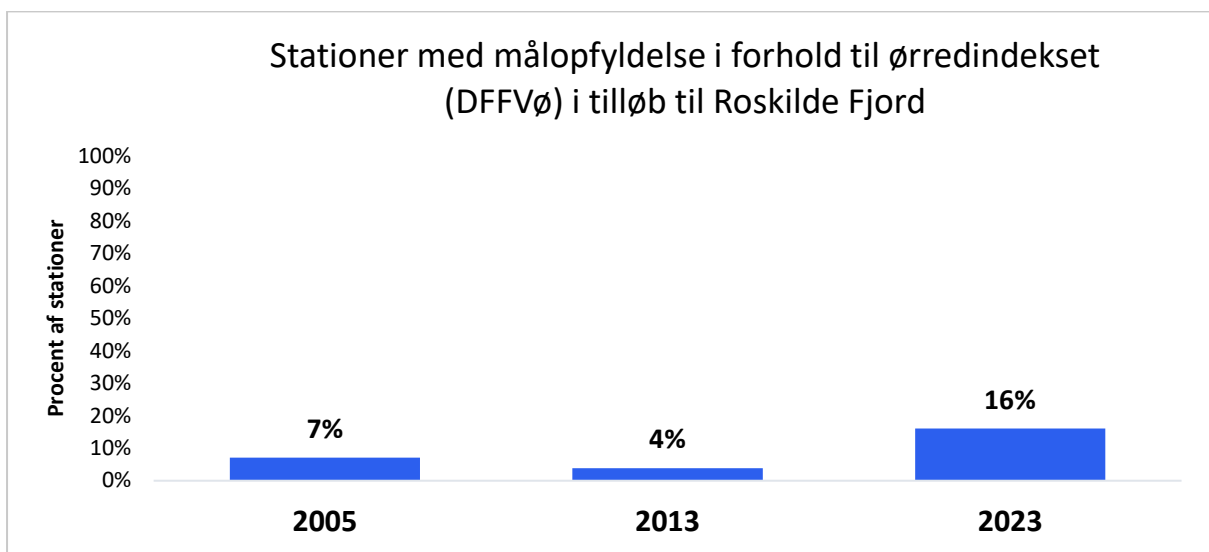

Figur 4. Udvikling i mediantæthed af ½-års ørred og ældre ørred på de befiskede stationer med biotopskarakter 1-5. Tætheden er målt som antal ørred pr. 100 m² vandløbsbund.

Figur 5. Udvikling i mediantæthed af 1/2-års ørred i udvalgte vandssystemer, på befiskede stationer med biotopskarakter 1-5. Tætheden er målt som antal ørred pr. 100 m² vandløbsbund.

I forhold til Ørredindekset (DFFVØ) opfylder 16 % af de befiskede stationer i tilløb til Roskilde Fjord kravet om god eller høj økologisk tilstand (13 ud af 81 stationer), dvs., at målopfyldelsen efter ørredindekset (DFFVØ) er steget med 12 procentpoint i forhold til 2013, hvor der kun var målopfyldelse på 4 % af de befiskede stationer (3 ud af 78 stationer) (figur 6).

Figur 6. Udvikling i den %-vise andel af befiskede stationer med målopfyldelse efter ørredindekset (DFFVØ). I opgørelsen indgår befiskede stationer med biotop-karakter 1-5.

Udvikling i forekomsten af naturlig ørredyngel (1/2-års ørred)

Der er fundet en stor fremgang i den naturlige forekomst af 1/2-års ørred på følgende stationer i tilløb til Roskilde Fjord:

- Dis: 03 Vs: 6 Græse Å st. 4, 7 og 8.
- Dis: 03 Vs: 7 Sillebro Å st. 2.
- Dis: 03 Vs: 9 Værebros Å: Damvad Å st. 6.
- Dis: 03 Vs: 11 Maglemose Å st. 2 og 3.
- Dis: 03 Vs: 15 Kornerup Å: Darup Rende st. 11, Lavringe Å st. 19, samt Tokkerup Å st. 30.
- Dis: 03 Vs: 17 Helligrenden st. 1 og 2.

Tilsvarende har der været en markant nedgang i tætheden af ½-års ørred på følgende stationer:

- Dis: 03 Vs: 5 Havelse Å st. 3 og 6.
- Dis: 03 Vs: 15 Kornerup Å st. 31.

I modsætning til undersøgelsen af vandløbene i 2013 er der ved denne undersøgelse registreret naturligt forekommende ½-års ørred på følgende stationer:

- Dis: 03 Vs: 5 Havelse Å: Kollerød Å st. 12 og 13, Uvelse Å st. 16.
- Dis: 03 Vs: 6 Græse Å st. 9.
- Dis: 03 Vs: 7 Sillebro st. 3.
- Dis: 03 Vs: 11 Maglemose Å: Himmelev Bæk st. 6.
- Dis: 03 Vs: 13 Geddebækrenden st. 1a.
- Dis: 03 Vs: 15 Kornerup Å: st. 6, Langvad Å st. 2, 3 og 4, Biløbet st. 9. Svogerslev Bæk st. 13, Lavringe Å st. 18, Viby Å st. 23.
- Dis: 03 Vs: 17 Helligrende st. 1a.

Ved denne undersøgelse blev der i modsætning til undersøgelsen i 2013 ikke fundet ½-års ørred på følgende stationer:

- Dis:03 Vs: 6 Græse Å st. 3.
- Dis:03 Vs: 15 Kornerup Å: Lavringe Å st. 16, Tokkerup Å st. 28, Ledreborg Å st. 34.

Det samlede smoltudtræk fra vandløbenes naturlige produktion er i 2023 beregnet til 40.700 stk.

Forslag til forbedring af de fysiske forhold

En nærmere beskrivelse af observerede problemer med passageforhold, vandløbsvedligeholdelse, tilgroning, mangel på gydegrus og skjulesten, sandvandring og forurening kan findes under beskrivelsen af de enkelte vandløb.

Passageforhold

Med henblik på at opnå en så stor naturlig selvreproducerende fiskebestand som muligt er det nødvendigt at give vandrefisken fri op- og nedstrøms passage i vandløbene. Dette kan man bl.a. opnå ved at frilægge rørlagte strækninger, så der bliver skabt fri passage for ørreder m.m. til opstrømsliggende gydeområder. Dårlige passageforhold ved vejunderføringer kan udbedres ved udlægning af sten og gydemateriale.

I denne undersøgelse blev der observeret dårlige passageforhold i form af opstemninger eller rørlægninger m.m. i:

- 03-1 Torup Bæk st. 1 (pumpehus).
- 03-1 Sækkerenden st. 1 (rørlægning).
- 03-4 Arresø Kanal st. 7 (opstemning).
- 03-4 Lyngby Å st. 14 (pumpehus).
- 03-6 Græse Å st. 8 (bassintrappe ved Græse Mølle).
- 03-10 Hove Å st. 6 og 7 (stemmeværk og klapsluse).
- 03-15 Ledreborg Å st. 35 (spejldam).

Vandløbsvedligeholdelse

Omkring grødeskæring i vandløb er det vigtigt at slå fast, at grødeskæring i enhver form alene sker for at forbedre vandløbenes naturgivne evne til at bortlede vand fra arealerne omkring vandløbene.

I vandløbene indebærer grødeskæring en negativ påvirkning af planter, smådyr, fisk og de fysiske forhold. Miljøvenlig grødeskæring søger at mindske de negative påvirkninger. Det vil således kunne gavne smådyr, vandplanter og fisk, at der praktiseres miljøvenlig grødeskæring, indtil vandløbene viser tegn på at kunne tåle ophør af grødeskæring.

Momentant ophør af grødeskæring i stærkt regulerede og hårdt vedligeholdte vandløb kan være problematisk, idet ophør kan være forbundet med tilgroning og aflejringer og dermed tab af både vandløbskvalitet generelt og fiskevandskvalitet specielt. Grødeskæringen bør i alle vandløb udføres, sådan at der efterlades grøde på bunden af vandløbene til at give strømlæ, skjul og levesteder og at der langs bredderne efterlades bræmmer af kantvegetation til gavn for især de små fisk. Betydningen af bredzonens bræmmer af delvis vanddækket kantvegetation for små individer af ørred kan således ikke pointeres stærkt nok. Og netop disse bræmmer er ofte fraværende eller dårligt udviklet i små, dybt nedskårne vandløb med stejle brinker og skygge fra høj brinkvegetation.

Det er et grundlæggende problem, at stort set alle små vandløb er reguleret/kanaliseret, og at de ofte er dybt nedskåret under terræn.

I mange små vandløb er det ikke muligt at opfylde miljømålene alene gennem miljøvenlig grødeskæring. Ofte vil en egentlig restaurering af den fysiske vandløbskvalitet være nødvendig, eksempelvis i form af udlægning af grus og sten.

På tidspunktet for undersøgelsen blev der ikke konstateret hårdhændet vedligeholdelse af nævneværdig karakter, på de undersøgte stationer.

Tilgroning

Ved vandløb, der har tendens til tilgroning med vandplanter, vil vandstanden typisk øges og strømhastigheden falde. Her kan skyggeeffekten fra træbeplantninger langs bredden eller en mere regelmæssig skånsom vedligeholdelse være med til at begrænse væksten af grøde.

Der blev fundet kraftig tilgroede vandløbsstrækninger i:

- 03-4 Hessemose Å/Tinghuse Å st. 8-9.
- 03-5 Gørløse Å st. 17.
- 03-6 Græse Å st. 5 og 6.
- 03-15 Kornerup Å st. 1-3.
- 03-15 Viby Å st. 23.

Gydegrus og skjulesten

Udlægning af gydegrus kan være relevant på strækninger, hvor de rette forhold så som et passende fald på vandløbsbunden, en passende vandhastighed og en god vandkvalitet er til stede. I forbindelse med etablering af gydebanker kan det være nødvendigt at etablere sandfang, der bør placeres umiddelbart opstrøms gydebankerne. Ud over på denne måde at skabe flere egnede gydepladser er det ligeledes vigtigt at skabe en større fysisk variation i vandløbene. Dette kan gøres ved udlægning af større sten, indsnævring af vandløbet for at skabe strømrender samt genslyngning af regulerede vandløbsstrækninger. Disse tiltag vil resultere i flere skjul, standpladser og dermed øge den fysiske variation for både fisk og anden vandløbsfauna.

DTU Aqua har udarbejdet en vejledning i etablering af gydestryg, som anbefales af Miljøstyrelsen og kan downloades fra fiskepleje.dk/Vandloeb/restaurering/gydegrus

I følgende vandløb er der observeret mangel på skjulesten og gydemateriale:

- 03-4 Arrenakke Å st. 12.
- 03-5 Havelse Å st. 2 + 3.
- 03-5 Freerslevhegn Grøft st. 8.
- 03-5 Slånbæk st. 10.
- 03-5 Gørløse Å st. 17 + 18.
- 03-6 Græse Å st. 2 + 3 + 7.
- 03-9 Bunds Å st. 5.
- 03-9 Damvad Å opstrøms st. 6.
- 03-11 Maglemose Å Station st. 1 og 2.
- 03-15 Kornerup Å st. 1-3.
- 03-15 Darup Rende opstrøms st. 10a.
- 03-15 Lavringe Å st. 20.
- 03-15 Viby Å st. 23-24.
- 03-24 Mademose Å st. 1.

Sandvandring

Et stort problem i mange vandløb er tilsanding af gyde- og opvækstområder. For at reducere sandvandringen kan det være nødvendigt at etablere sandfang eller genslyngede udrettede vandløbsstrækninger, hvilket nedsætter strømhastigheden og dermed erosionen af brinkerne. En medvirkende faktor til øget sandtransport kan være husdyr, der nedtræder brinkerne pga. manglende indhegning af afgrænsningsarealer. Etableres der sandfang er det vigtigt, at dimensionen er rigtig, så sandet altid kan afleje sig i sandfanget uanset vandføringen, og at der løbende er kontrol med behov for tømning.

Der blev fundet en høj sandvandring i følgende vandløb:

- 03-1 Sækkerenden st. 1.
- 03-5 Havelse Å st. 2-6.
- 03-5 Freerslevhegn Grøft st. 8 og 9.
- 03-5 Kollerød Å st. 14.
- 03-5 Lyng Å st. 15.
- 03-5 Uvelse Å st. 1.
- 03-6 Græse Å st. 5.
- 03-9 Damvad Å st. 6.
- 03-9 Stenløse Å st. 8.
- 03-15 Lavringe Å st. 20.

Fremtidig revidering af Plan for Fiskepleje

På grund af de ændringer, der sker i vandløbene med hensyn til passageforbedringer, vedligeholdelse, restaurering og forureningstilstand, bør resultaterne af planens virkning kontrolleres efter ca. 9-10 år af DTU Aqua.

Øvrige planer for fiskepleje i distrikt 03:

- 2024 Plan for fiskepleje i tilløb til Isefjorden Distrikt 03, vandsystem 22-42

DTU Aquas planer for fiskepleje m.m. kan findes på fiskepleje.dk/planer-for-fiskepleje

2. Beskrivelse af de enkelte vandløb/stationer

Der er i forbindelse med revidering af Plan for fiskepleje i tilløb til Roskilde Fjord lavet en habitatvurdering for hver af de undersøgte stationer. Nedenfor beskrives de fysiske forhold for de undersøgte stationer i detaljer. Stationsnumrene henviser til bilag 1, hvor der for alle stationer er en samlet oversigt over resultater fra elfiskeriet og biotopskarakter samt GPS-position for de undersøgte stationer. Stationsnumrene henviser ligeledes til oversigtskort vedlagt som bilag 3, hvor alle undersøgte stationer er indtegnet. En oversigt over den anbefalede udsætning fremgår af kapitel 3.

Torup Bæk (03-1)

Station 1

Gennemsnitsbredde: 1,3 m. Dybde: 20-40 cm. Længde ca.: 2,5 km

Torup Bæk blev besigtiget ved Nøddebovejen (st. 1) kort før sit udløb på kysten. Her er vandløbet dybt nedgravet og kanaliseret med ringe faldforhold, og et pumpehus udgør en totalspærring.

Sækkerenden (03-1)

Station 1

Gennemsnitsbredde: 0,5 m. Dybde: 0 cm. Længde ca.: 1,7 km

Vandløbet starter som afløb fra Rorup Mose, men var på tidspunktet for undersøgelsen udtørret ved amtsvejen (st. 1), ligesom det har været tilfældet ved de seneste to undersøgelser. Nedstrøms Amtsvejen er vandløbet rørlagt på en ca. 300 meter lang strækning, før det igen bliver åben på forløbet igennem Grønnesse Skov. I Grønnesse Skov var vandløbet vandførende på undersøgelsestidspunktet og med moderate faldforhold. Bunden er overvejende sandet, og sandvandringen virker generelt høj. Vandløbet er igen rørlagt nedstrøms Grønnesse Skov på en ca. 200 meter lang strækning, hvor passageforholdene er ukendte.

Arresø-systemet/Pøle Å (03-4)

Station 1

Gennemsnitsbredde: 2 m. Dybde: 20-50 cm. Længde ca.: 4 km

Pøle Å har på forløbet nedstrøms renseanlægget i Hillerød ved Sommersvej (st. 1) en jævn strøm med klart vand og mange skjul ved vandplanter af forskellig art. Bunden er fast og stedvist gruset med egnede gydeforhold for ørred. På trods af udsætninger er der ikke fundet ørred på stationen ved hverken denne eller den sidste undersøgelse i 2013.

Udsætningen ophører.

Station 2-6

Gennemsnitsbredde: 4.5 m. Dybde: 30-100 cm. Længde ca.: 11 km

Fra Isterødvej og til udløbet i Arresø gennemløber Pøle Å tre kunstige engsøer – Strødam Engsø, Solbjerg Engsø og Alsønderup Engsø. Alle tre engsøer påvirker vandkvaliteten negativt i form af algefyldt uklart vand samt høje sommertemperaturer med svingende iltforhold. For ørred påvirker de også passageforholdene negativt. På trods af ellers stedvise strækninger med egnede fysiske forhold i form af gode faldforhold med fast og gruset bund, kunne der ikke konstateres ørredyngel på nogle af stationerne i Pøle Å, og ældre ørred forekom kun på station 4 nedstrøms Solbjerg Engsø, hvor det er nærliggende at tro, at disse kunne stamme fra de udsætninger af ½-års ørred, der har fundet sted i

Hessepose/Tinghuse Å, som udmunder kort nedstrøms stationen. Som ørredvand er Pøle Å for nuværende kun begrænset egnet, derimod findes der rigelige mængder af søfisk, herunder aborre, gedde, sandart, skalle, rudskalle, hork, rimte og løje.

Arresø Kanal

Station 7

Gennemsnitsbredde: 6 m. Dybde: 50-150 cm. Længde ca.: 2,2 km

Afløbet fra Arresø sker igennem Arresø Kanal gennem Frederiksværk. Her er vandløbet imidlertid opstemmet uden mulighed for opgang af ørred.

Hessepose Å/Tinghuse Å

Station 8-9

Gennemsnitsbredde: 1,6 m. Dybde: 30-70 cm. Længde ca.: 5 km

Vandløbet starter sit forløb i Harager Hegn nord for Mårum og løber til Pøle Å umiddelbart nedstrøms Solbjerg Engso. Forløbet er reguleret med moderate, dog stedvist gode faldforhold, og bunden er ved Nellerødvej (st. 8) og Kildevej (st. 9) både stenet og svagt gruset. På tidspunktet for undersøgelsen var vandløbet dog så tilgroet i pindsvineknop på begge de undersøgte lokaliteter, at vandet var tydeligt opstuvet og vandhastigheden nedsat betydeligt. En skånsom vedligeholdelse vil muligvis kunne skabe højere vandhastighed med lavere vanddybde. Vandløbet fremstod på begge lokaliteter til at være periodevis hydraulisk belastet.

Der har forsøgsmæssigt været udsat ½-års ørred på flere lokaliteter i vandløbet i årene før denne undersøgelse, og det er formentlig nogle af disse, som blev fundet på begge stationer i form af ældre bækkørreder. Derudover blev der også fundet nogle enkelte naturlige ørredyngel på stationen ved Kildevej. Da der ikke er mulighed for opgang af havørred til vandløbet, er ørredbestanden i vandløbet alene båret af en lokal bækkørredbestand. De ellers udmærket fysiske forhold taget i betragtning kan udsætningen fortsætte med henblik på at understøtte den lille bestand, der findes nu, indtil den kan være selvreproducerende. Dette bør dog ske sideløbende med vandløbsforbedrende tiltag, såsom skånsom vedligeholdelse og evt. udplantning af skyggegivende træbeplantning samt sikring af tilstrækkelige gydeområder.

Udsætning: Her kan forsøgsmæssigt udsættes 1.000 stk. ½-års ørred.

Ammendrup Å

Station 9a-10

Gennemsnitsbredde: 1,6 m. Dybde: 10-50 cm. Længde ca.: 3,5 km

Ammendrup Å starter umiddelbart syd for Helsingø og modtager her en stor del af vandføringen fra Helsingø Renseanlæg. Ved Helsingøvej (st. 9a) er forløbet reguleret, men der er gode faldforhold med både stenet og gruset bund egnet til gydning. På trods af de eller gode fysiske forhold kunne der ikke konstateres ørredyngel på stationen. Der blev dog fundet en del ældre ørreder, som formentlig stammer fra en tidligere forsøgsmæssig udsætning af ½-års ørred på denne lokalitet.

Udsætning: Her kan forsøgsmæssigt udsættes 1000 stk. ½-års ørred.

Ved Rørmosevej (st. 10) kort før sammenløbet med Pøle Å er faldet aftaget betydeligt, og bunden er overvejende sandet. Denne strækning kan fungere som opvækstvand for ældre ørred.

Ramløse Å/Ellemose Å

Station 11

Gennemsnitsbredde: 5 m. Dybde: 30-70 cm. Længde ca.: 5 km

Vandløbet blev kun besigtiget ved Frederiksværkvej kort før udløbet i Arresø. Her fremstod vandløbet med ringe fald og blød bund med brunt, uklart og tilnærmelsesvis stillestående vand.

Arrenakke Å

Station 12

Gennemsnitsbredde: 1 m. Dybde: 10-30 cm. Længde ca.: 5,3 km

Arnakke Å starter i sommerhusområdet øst for Asserbo og udmunder i Arresø Kanal nedstrøms opstemningen i Frederiksværk. Vandløbet blev kun besigtiget ved Møllevangsvej (st. 12), og havde her sandede bundforhold med ringe fald, men der var gode skjul ved nedhængende bredvækster. Det er sandsynligt, at der vil kunne etablere sig en mindre ørredbestand i tilløbet, hvis blot der findes egnede gydeforhold i vandløbet.

Æbelholt Å

Station 13

Gennemsnitsbredde: 2 m. Dybde: 10-30 cm. Længde ca.: 4 km

Vandløbet udspringer i moseområdet ved Æbelholtsdam og løber ud i Arresø omkring Lykkesholm. Ved Søsterbromøllevej (st. 13) er vandløbet med ringe faldforhold og sandede bundforhold. For nuværende ikke egnet til ørred.

Lyngby Å

Station 14

Gennemsnitsbredde: 3 m. Dybde: 20-50 cm. Længde ca.: 6,5 km

Reguleret og nedgravet vandløb med ringe fald omkring Hillerødvej. Udløbet i den sydlige ende af Arresø foregår via et pumpehus, hvorfor der ikke er passage i hverken op- eller nedstrøms retning.

Havelse Å (03-5)

I nærværende undersøgelse var der ingen stationer i Havelse Å-systemet med målopfyldelse i forhold til ørredindekset. Det samlede egnede gydeareal antages at være forøget, siden den sidste revision grundet restaureringsprojekter med udlægning af gydegrus flere steder. Det virker alligevel til, at der er en stor uoverensstemmelse mellem det, nogle steder meget høje antal gydegravninger, som den lokale vandplejegruppe har registreret, og de samtidig meget lave tætheder af ørredyngel, som blev fundet ved nærværende undersøgelse.

Der bør laves nærmere undersøgelser af, hvorfor dette kan være tilfældet. Et sted at starte kunne være at se i hvor høj grad sandvandringen påvirker ægoverlevelsen i gydebankerne.

Hovedløbet af Havelse Å er i overvejende grad nedgravet og reguleret i et åbent landskab med få skyggegivende træer. Flere steder er åen ved at smalle ind grundet tilgroning af bredvegetation bestående af især grenet pindsvineknop og højt sødgræs. Dette resulterer i et smalt og dybt vandløbs-tracé med få lavvandede områder til den spæde ørredyngel. Udplantning af træer langs vandløbet vil formentlig på sigt kunne dæmpe den nogle steder kraftige grødevækst samt yderligere indsnævring af forløbet. Dette vil forhåbentligt kunne skabe stedvise områder med højere strømhastighed og lavere vanddybder, som er vigtigt for den spæde ørredyngel. Vedligeholdelsen kan samtidig forsøge at sikre

tilstrækkelige områder med lavt vand, særligt omkring gydeområderne bør det forsøges at holde vandløbet bredt og lavt og med tilstrækkelige skjulemuligheder.

Station 1

Gennemsnitsbredde: 2 m. Dybde: 40-70 cm. Længde ca.: 5 km

Starten på Havelse Å's åbne forløb starter nedstrøms den genskabte sø ved Favreholm. Ved Fuglebjergrvej (st. 1) findes moderate faldforhold og overvejende sandet bund og stor vanddybde, som resultat af opstuvning fra grøde i vandløbet. Strækningen er for nuværende især egnet som opvækstvand for ældre ørred.

Station 2

Gennemsnitsbredde: 4 m. Dybde: 20-50 cm. Længde ca.: 2 km

Kort opstrøms Roskildevej (st. 2) er faldforholdene tiltaget betydeligt, såvel som vandføringen. Dybden er varierende og skjul findes især ved nedhængende bredvækster. Der er ved tidligere lejlighed udlagt en række gydebanker op- og nedstrøms stationen, og den lokale vandplejegruppe har talt i alt 16 gydegravninger på strækningen i gydesæsonen forud for denne undersøgelse. Alle forudsætninger for en høj yngeltæthed er opfyldt, men der blev alligevel kun fundet en yngeltæthed svarende til moderat i forhold til ørredindekset. Dette var desuden den højeste yngeltæthed fundet i Havelse Å systemet målt pr. løbende 100 meter og langt under det forventede for biotopen. Gruset havde øjensynligt en høj indlejring af sand, hvilket kunne være noget af forklaringen til den lave tæthed. Gydebankerne må gerne suppleres med et antal større skjulesten for at skabe mere variation i strømmen over gydebankerne. Der kan med fordel etableres et sandfang opstrøms gydebankerne.

Station 3-6

Gennemsnitsbredde: 5 m. Dybde: 20-100 cm. Længde ca.: 12 km

Ved Fruerbjergrvej (st. 3) er der siden den seneste undersøgelse udlagt i alt 6 gydebanker. Forløbet er reguleret, men gode skjul findes ved underskårende brinker og nedhængende bredvækster samt vegetation i vandløbet, herunder vandranunkel, smalbladet mærke og vandstjerne. Strækningen virkede dog til at kunne være periodevis hydraulisk belastet. På trods af, at der er udlagt gydebanker siden den sidste undersøgelse, er yngeltætheden på stationen faldet fra moderat til dårlig økologisk tilstand i forhold til ørredindekset. Gydebankerne kan med fordel suppleres med større skjulesten.

Ved Borupvej (st. 4) er faldforholdene noget ringere, og vanddybden større. Denne strækning er især egnet til ældre ørreder.

Stationen ved Strøvej (st. 5) kunne ikke befiskes på undersøgelsestidspunktet grundet for høj vandstand forårsaget af nedbør samt stor grødevækst. Den lokale vandplejegruppe kan berette om stor gydeaktivitet på de udlagte gydebanker, der findes umiddelbart nedstrøms vejen. På undersøgelsestidspunktet var der en stor forekomst af trådalger på denne strækning. Opstrøms vejen findes et sandfang, som bør forblive i drift for beskyttelse af gydebankerne nedstrøms.

Ved Lille Havelsevej (st. 6) findes også egnede gydeforhold for ørred, og hvor der ligeledes har været konstateret stor gydeaktivitet forud for denne undersøgelse. Alligevel blev der kun fundet nogle ganske få ørredyngel under elfiskeriet. I forhold til ørredindekset er denne station faldet fra ringe til dårlig økologisk tilstand. I lighed med stationen ved Strøvej var der også her mange trådalger i vandløbet. Ved Fruerbjergrvej (st. 3) kan der udsættes 1000 stk. ½-års ørred.

Station 7

Gennemsnitsbredde: 6 m. Dybde: 40-100 cm. Længde ca.: 1,8 km

Ved Havelse Møllevej (st. 7) findes moderat fald og overvejende sandet bund og rolige strømforhold. Strækningen egner sig især som opvækstvand til ældre ørreder.

Udsætning: 15.100 stk. smolt.

Freerslevhegn Grøft

Station 8-9

Gennemsnitsbredde: 1,3 m. Dybde: 5-30 cm. Længde ca.: 3,7 km

Vandløbet starter i Freerslev Mose og forløber herefter som et skovvandløb i et delvist reguleret forløb igennem Freerslev Hegn. Faldforholdene er jævne, og sandvandringen er ret betydelig, og der er generelt mangel på gydeområder og skjul. Det anbefales at finde egnede steder til udlægning af gydebanks og disse gerne i kombination med et sandfang. Skjulemulighederne kan øges ved at lade grene og dødt ved i videst muligt omfang forblive i vandløbet, under den forudsætning at der stadig kan sikres passage.

Ved station 9 i udkanten af Freerslev Hegn er der derimod gode gydemuligheder, da der i 2016 er udlagt en række gydebanks, og yngeltætheden er da også gået en smule frem, men dog stadig ikke nok til målpfyldelse i forhold til ørredindekset. Sandvandringen er også her ret betydelig.

Slånbæk

Station 10

Gennemsnitsbredde: 0,8 m. Dybde: 5-20 cm. Længde ca.: 4,5 km

Slånbæk blev besigtiget omkring Lyngvej (st. 10). Her findes gode faldforhold og et let slynget forløb med blandede bundforhold og mange skjulemuligheder, men strækningen mangler egnede gydemuligheder. Der blev ikke fundet ørredyngel på stationen, men derimod en del ældre fisk, som formentlig stammer fra en udsætning af ½-års ørred på stationen året før. Strækningen nedstrøms Lyngvej kort før sammenløbet med øvre del af Havelse Å er siden den sidste undersøgelse blev restaureret, og her findes gode gydemuligheder.

Udsætning: 500 stk. ½-års ørred.

Kollerød Å

Station 11-14

Gennemsnitsbredde: 1,9 m. Dybde: 10-60 cm. Længde ca.: 6 km

Kollerød Å har i nærmest hele sin længde ganske gode faldforhold og har været genstand for utallige restaureringsindsatser, og der er flere planlagt. Den lokale vandplejegruppe har i gydesæsonen inden denne undersøgelse talt 120 gydegravninger på strækningen fra Kollerødvej til sammenløbet med Havelse Å.

Ved Kollerødvej (st. 11) er forløbet reguleret, men faldforholdene er gode, og der findes egnede gydeområder, og en skånsom vedligeholdelse skaber gode skjul i vandløbsvegetationen. Der var dog en stor forekomst af trådalger på undersøgelsestidspunktet, hvilket kunne tyde på høj næringsstofbelastning. På trods af egnede gyde- og opvækstforhold for ørred samt udsætning af ½-års ørred året før, blev der hverken fundet ørredyngel eller ældre ørreder på stationen.

Ved både Nørre-Herlevvej og Uvelsevej (st. 12 og 13) findes godt fald og gode gyde- og opvækstbetingelser for ørred. Der blev ved den seneste undersøgelse i 2013 ikke fundet ørredyngel på disse stationer. Ved denne undersøgelse blev fundet nogle få ørredyngel på begge stationer, dog i et antal langt under det forventede for biotopen, og ikke nok til målopfyldelse i forhold til ørredindekset.

Ved Hanebjergvej (st. 14) er der i lighed med øvrige stationer i vandløbet også betydelige faldforhold og overvejende gruset bund. Gruset har dog en høj indlejring af sand, og brinkerne virker slidte, formentlig som resultat af periodevis stor hydraulisk belastning. Der blev på den 50 meter lange befiskede strækning fundet én ørredyngel. Dette endda på trods af stor gydeaktivitet på den befiskede strækning i gydesæsonen forud for denne undersøgelse.

I nærværende undersøgelse er der ingen stationer med målopfyldelse i Kollerød Å i forhold til ørredindekset. Kollerød Å har formentlig det største uudnyttede potentiale i Havelse Å-systemet, og det bør undersøges nærmere, hvad der kan være skyld i, at dette ikke er blevet indfriet på trods af de omfattende restaureringsindsatser der er gjort.

Udsætning: 3.300 ½-års ørred.

Lyng Å

Station 15

Gennemsnitsbredde: 1,3 m. Dybde: 5-20 cm. Længde ca.: 5,5 km

Lyng Å blev besøgt ved Kollerød Bygade (st. 15), og forløber her i et reguleret nedgravet forløb. Vandføringen var på undersøgelsestidspunktet god, men er ved tidligere undersøgelser fundet ringe. Bunden er overvejende sandet, og sandvandringen virker til at være ret betydelig. Der blev fundet enkelte områder med gruset bund egnet til gydning, dog også med en ganske høj indlejring af sand. Der blev ikke fundet ørred på stationen ved denne undersøgelse. Kort før sammenløbet med Kollerød Å findes et sandfang, som bør forblive i drift, og gerne udvides.

Uvelse Å

Station 16

Gennemsnitsbredde: 1 m. Dybde: 5-30 cm. Længde ca.: 2,5 km

Uvelse Å blev besøgt omkring Kureholmvej kort før sammenløbet med Kollerød Å. Her fremstår vandløbet i et reguleret og nedgravet forløb, men med ganske gode faldforhold og en overvejende gruset bund. I sin helhed et ganske fint gyde- og opvækstvandløb for ørred, men hvor skjulemulighederne med fordel kan øges. Ved forrige undersøgelse blev der ikke fundet ørred på stationen, og ved denne undersøgelse blev der kun fundet 2 ørredyngel, hvilket er langt under det forventede. Gruset havde en høj indlejring af sand, men om det alene kan være årsagen til den næsten fraværende ørredbestand kan ikke siges med sikkerhed, der kan muligvis også være periodevise problemer med vandkvaliteten.

Udsætning: 400 stk. ½-års ørred.

Gørløse Å

Station 17-18

Gennemsnitsbredde: 1,3 m. Dybde: 5-35 cm. Længde ca.: 4,9 km

Vandløbet starter sit åbne forløb fra omkring Lystrupvej, hvorefter forløbet er åbent i omkring 1500 meter. Opstrøms Roskildevej er vandløbet rørlagt på en ca. 550 meter lang strækning. Nedstrøms

Roskildevej (st. 17) og indtil udløbet i Havelse Å er forløbet reguleret, men bunden er stedvis fast og gruset. På undersøgelsestidspunktet blev der på station 17 ved Roskildevej fundet en beskedent vandføring, men stationen er ved tidligere undersøgelser fundet helt udtørret. Strækningen var dog så tilgroet, at elektrofiskeri ikke var muligt. Længere nedstrøms ved Strøvej (st. 18) bliver vandløbet skånsomt vedligeholdt, og der er siden den seneste undersøgelse også udlagt en række gydebanks. Her blev fundet en yngeltæthed i lighed med den forrige undersøgelse svarende til moderat økologisk tilstand i forhold til ørredindekset. Det virker som om der er en nogenlunde gydesucces i Gørløse Å, som et af de få steder i Havelse Å systemet, og på den baggrund anbefales det at øge gydearealet yderligere, hvor fald og tilkørselsforhold ellers tillader dette.

Græse Å (03-6)

Station 1-5

Gennemsnitsbredde: 1,5 m. Dybde: 5-40 cm. Længde ca.: 9,5 km

Den øvre del af Græse Å benævnes Kedelsø Å og Langsø Å og starter sit forløb umiddelbart syd for Lyngve ved Krogelundevej (st. 1). Forløbet er her reguleret med ringe faldforhold og med overvejende sandet eller blød bund.

Fra omkring Gl. Københavnsvej ved Krattmøllebroen (st. 2) øges faldforholdene betydeligt, såvel som vandføringen. Der findes stedvise egnede gydeområder, som gerne må øges yderligere. Der blev i lighed med forrige undersøgelse ikke fundet ørredyngel på stationen, hvilket kan skyldes, at en overvejende del af gydeområderne befinder sig nedstrøms stationen.

Nedstrøms Rundkørslen i Slangerup (st. 3) findes jævne faldforhold med fast bund og skjul ved sten og grene med gode opvækstmuligheder for ørred. Der blev fundet nogle få ældre ørreder på strækningen, men ingen yngel. Strækningen mangler dog gydegrus og både fald- og tilkørselsforhold virker ganske fordelagtige til udlægning af gydebanks.

Ved Hauge Mølle (st. 4) er vandløbet i 2020 blevet restaureret med grus og sten, og der findes derfor gode gydemuligheder. Her blev den uden sammenligning højeste tæthed i Græse Å fundet på 222 yngel pr. 100/m², svarende til en høj økologisk tilstand i forhold til ørredindekset. Tætheden er en næsten tre-dobling i forhold til den forrige undersøgelse.

Kort nedstrøms Hørup Skovvej omkring speedwaybanen (st. 5) er Græse Å ligeledes blevet restaureret med et større antal gydebanks og skjulesten i 2021. Strækningen var kraftigt tilgroet og indsnævet af høj sødgræs på undersøgelsestidspunktet, og en skånsom vedligeholdelse ville være tiltrængt. De udlagte gydebanks havde en høj indlejring af sand, hvilket kan være forklaringen på, at der kun blev fundet en moderat tæthed af ørredyngel i forhold til ørredindekset på denne station, hvilket er under det forventede.

Udsætning: 1.600 stk. ½-års ørred (ved station 2 og 3).

Station 6-9

Gennemsnitsbredde: 1,5 m. Dybde: 20-100 cm. Længde ca.: 5 km

Længere nedstrøms, hvor Græse Å igen løber under Hørup Skovvej (st. 6) er faldforholdene aftaget en smule, og bunden er overvejende sandet. På denne station blev der kun fundet enkelte ørredyngel. Strækningen mangler især skjul, hvilket burde kunne opnås igennem en mere skånsom vedligeholdelse, gerne i kombination med udlægning af skulesten.

Ved Åbrinken (st. 7) er vedligeholdelsen mere skånsom, og der findes puder af vandstjerne og smalbladet mærke og generelt gode opvækstmuligheder for ørred. Der blev fundet en betydelig højere yngeltæthed end ved den forrige undersøgelse, men stadig ikke nok til at opnå målopfyldelse i forhold til ørredindekset. Det anbefales at finde egnede steder til udlægning af gydebanker og skjulesten.

Ved Græse Mølle (st. 8) er vandløbet opstemmet omkring 3 meter, og faldet bliver afviklet igennem en bassintrappe. Denne form for passage er langt fra ideel, og er kun passabel for svømmestærke arter, og kan desuden også være størrelsesselektiv i forhold til laksefisk. Derudover skaber opstemningen en længere opstuvningszone, som dog i dette tilfælde stadig har relativt gode faldforhold, hvilket blot vidner om, hvor stort et fald, der har været før opstemningen. Hvis muligheden opstår, bør man genskabe de oprindelige forhold. På en længere strækning opstrøms opstemningen er der 2022 blevet udlagt et større antal skjulesten, som har øget den fysiske variation væsentligt. Der er yderligere planer om at udlægge gydebanker på den samme strækning.

Nærmere udløbet i Roskilde Fjord omkring Byvej (st. 9) er faldforholdene aftaget betydeligt, og vanddybden er stor. Her er udlagt store skjulesten, og samtidig giver træødder gode skjul. Denne strækning egner sig især til opvækst af ældre ørreder.

Udsætning: 3.000 stk. smolt.

Sillebro Å (03-7)

Station 1-4

Gennemsnitsbredde: 2,7 m. Dybde: 10-80 cm. Længde ca.: 10 km

Sillebro Å starter efter sammenløbet af Jørlunde Å og Ålebæksrenden, ingen af disse vandløb er blevet besigtiget ved denne undersøgelse. Ved vejen Haldur Topsøe Park (st. 1) er forløbet af Sillebro Å kraftigt nedgravet og reguleret, med ringe faldforhold, og i sin nuværende tilstand ikke egnet ørred.

Fra Bonderupvej (st. 2) og nedstrøms har Sillebro Å siden den seneste undersøgelse gennemgået en større forvandling i forbindelse et stort klimasikringsprojekt i Sillebro Ådal. Dette har bl.a. omfattet genslyngning af vandløbet samt udlægning af gydebanker og større sten. Ved Bonderupvej blev der fundet en ørredtæthed under det forventede, svarende til en ringe økologisk tilstand i forhold til ørredindekset.

Ved Ådalsvej (st. 3) er forløbet genslynget og åen veksler mellem hurtigstrømmende strækninger over grusbund for andre steder at være helt stillestående tilgroet i tagrør og dækket af andemad.

Befiskningen her viste nu en god tæthed af ørredyngel i modsætning til den forrige undersøgelse hvor der ikke blev fundet ørred på denne station.

Ved Sillebrocenteret er der ligeledes siden den seneste undersøgelse blevet udlagt en række gydebanker, og en kvalitativ befiskning over disse, viste kun nogle få ørredyngel, som er langt fra det forventede. De udlagte gydebanker havde været i brug forinden nærværende undersøgelse, og de var fuldstændigt løse og frie for sand, hvorfor man ville forvente en ganske høj overlevelse i gydebanker. Strækningen ligger imidlertid ikke langt fra udløbet i Roskilde Fjord, og der kan muligvis forekomme perioder, hvor strækningen er stuvningspåvirket af højvande i fjorden, og vandet derfor kan være stillestående over gydebanker.

Omkring Marbækvej (st. 4) er faldforholdene ringe, og bunden er blød og kun i ringe grad egnet som opvækstvand for ørred.

Værebros Å (03-9)

Værebros Å udspringer i Smørmosen omkring Bagsværd, her kaldet Tibberup Å, og gennemløber her efter en række småsøer og moser, og en længere strækning er blevet genåbnet omkring Værløse Flyvestation. Hele denne strækning er ikke blevet besøgt i forbindelse med denne undersøgelse.

Station 1a

Gennemsnitsbredde: 1,6 m. Dybde: 10-40 cm. Længde ca.: 10 km

Ved Gammelvadvej (st. 1a) findes imidlertid gode faldforhold over både gruset og stenet bund med gode skjulemuligheder i vandløbsvegetationen. På trods af egnede gyde- og opvækstforhold for ørred kunne der ikke påvises ørredyngel på stationen. Den lokale åmand kunne berette, at der finder gydning sted længere nedstrøms kort før sammenløbet med Bunds Å.

Station 1-4

Gennemsnitsbredde: 3,8 m. Dybde: 30-100 cm. Længde ca.: 17 km

I Knardrup (st. 1) findes moderate til ringe faldforhold, i et reguleret forløb, med stor vanddybde. Der findes dog ifølge åmanden egnede gydebanker, som også har været i brug forud for denne undersøgelse, men der blev på trods af dette ikke fundet ørred på stationen.

Den resterende del af Værebros Å forløber i et reguleret forløb med begrænsede faldforhold med svag til jævn strøm. Der findes stedvise strækninger, som kan fungere som opvækstvand for ældre ørreder.

Udsætning: 5.000 stk. smolt.

Bunds Å

Station 5

Gennemsnitsbredde: 1 m. Dybde: 10-30 cm. Længde ca.: 6,5 km

Bunds Å blev alene besøgt ved Bundsvej (st. 5), hvor forløbet er dybt nedgravet i terrænet og med moderate faldforhold. Der findes skjul i vegetationen, som overvejende bestod af smalbladet mærke og græsser. Umiddelbart opstrøms Bundsvej findes egnede gydemuligheder. Strækningen vil godt kunne fungere som gyde- og opvækstvand for ørred, men der blev ved denne undersøgelse ikke fundet ørred på stationen. Tidligere yngeludsætninger på stationen er blevet stoppet pga. af nærliggende NOVANA-station, men der blev dengang fundet en god overlevelse af de udsatte fisk. Det bør undersøges nærmere, om der findes strækninger med egnede faldforhold, hvor udlægning af gydegrus er muligt.

Damvad Å

Station 6

Gennemsnitsbredde: 1,2 m. Dybde: 5-30 cm. Længde ca.: 5,2 km

Damvad Å er i 2004 blevet restaureret og genslynget på en ca. 1600 meter lang strækning før udløbet i Værebros Å. Vandløbet blev undersøgt ved Toppevadvej (st. 6), som ligger i den øvre del af den restaurerede strækning. Der er siden den seneste undersøgelse etableret et sandfang nedstrøms Toppevadvej.

På den undersøgte strækning findes jævne faldforhold med sandet, stenet og stedvist gruset bund. Brinkerne er blottede og slidte, og sandvandringen er ret betydelig. Den lokale åmand, der passer Damvad Å har talt 42 gydegravninger i vandløbet forud for denne undersøgelse. Der blev alligevel kun fundet en ørredtæthed svarende til ringe økologisk tilstand i forhold ørredindekset, dette er dog

en fremgang i forhold til den forrige undersøgelse, men stadig under det forventede. Den primære begrænsning i Damvad Å vurderes for nuværende at være sandvandringen. Med tiden kan det også blive nødvendigt at supplere de eksisterende gydebanker, og man kan med fordel undersøge, om der findes flere egnede strækninger til udlægning af gydebanker længere opstrøms i systemet. Vandløbet blev elfisket kvalitativt kort før udløbet i Værebros Å, og her blev fundet en yngeltæt som antagelsesvis var omtrent det dobbelte af station 6 ved Toppevadvej.

Udsætningerne stoppes.

Veksømse Vandløb

Station 7

Gennemsnitsbredde: 3 m. Dybde: 30-60 cm. Længde ca.: 5,8 km

Den nedre del omkring Korshøjgårdsvej (st. 7) er en bred stillestående kanal uden fald.

Stenløse Å

Station 8

Gennemsnitsbredde: 1,6 m. Dybde: 10-40 cm. Længde ca.: 6,1 km

Vandløb som ved Stenløse renseanlæg har gode faldforhold med blandede bundforhold, herunder sten og grus egnet til gydning. Den lokale vandplejegruppe registrerer gydegravninger hver gydesæson, men på trods af, at der har fundet gydning sted, blev der i lighed med forrige undersøgelse ikke fundet ørred på stationen. Den hydrauliske belastning virker til at være stor, hvilket giver anledning til en betydelig sandvandring.

Udsætningen stoppes.

Hove Å (03-10)

Station 1a-3

Gennemsnitsbredde: 2,3 m. Dybde: 10-40 cm. Længde ca.: 10,8 km

Vandløbet har sit udspring omkring Fløng og bliver på den øvre del benævnt Vadsby Å. Ved Vadsby Bygade (st. 1) findes moderate faldforhold med sandede og stedvist grusede bundforhold. På undersøgelsestidspunktet havde vandløbet en stærk lugt af spildevand og en meget sparsom invertebratfauna kunne ligeledes indikere, at der kan være perioder med problemer med vandkvaliteten. Der blev ikke fundet ørred på stationen på trods af egnede gydemuligheder.

Ved Herringløsevej (st. 1) findes nedstrøms en restaureret strækning med gode gydemuligheder på et par hundrede meter. Der blev i lighed med forrige undersøgelse ikke fundet ørred på stationen på trods af ellers egnede gyde- og opvækstmuligheder for ørred.

Ved Kalkgravsvej (st. 2) er forløbet bredt og reguleret med ringe faldforhold.

Station 3 blev ikke besøgt ved denne undersøgelse.

Station 4-5

Gennemsnitsbredde: 2,5 m. Dybde: 10-60 cm. Længde ca.: 2 km

Ved både Store Valbyvej og Ellevej (st. 4 og 5) findes ganske gode gyde- og opvækstbetingelser for ørred med gode faldforhold over både stenet og gruset bund med gode skjulemuligheder. Der blev

ikke fundet ørreder på nogle af disse stationer. Kort nedstrøms Ellevej gennemløber Hove Å Gundsø-magle Sø, hvor man må antage, at der sker et betydeligt tab af nedtrækkende smolt, når de skal pas-sere søen.

Nedstrøms søen ved Hegnstrupvej (st. 6) har Roskilde Kommune siden den forrige undersøgelse fjer-net et gammelt impassabelt slusebygværk til regulering af vandstanden i Gundsømagle Sø. Til vand-stands regulering er der nu i stedet etableret et opstuvende stryg samt et nyt stemmeværk. Det nye stemmeværk er ikke nogen optimal løsning, hvis man skal sikre passageforhold for alle fiskearter.

Hvor det tidligere stemmeværk var, er der nu etableret et længere og bredt og lavvandet stryg med gode gydemuligheder. I tillæg til dette er en ca. 800 meter lang strækning blevet restaureret med sten og grus nedstrøms stryget. Denne strækning er ifølge den lokale vandplejegruppe blevet flittigt benyt-tet til gydning.

Kort før Hove Å udmunder i Roskilde Fjord ved Frederiksborgvej (st. 7), passerer vandløbet gennem en tophængt klapsluse. Passageforholdene ville blive forbedret betydelig, hvis denne blev udskiftet til en sidehængt klapsluse.

Udsætning: 3.000 stk. smolt.

Spang Å

Station 8

Gennemsnitsbredde: 1 m. Dybde: 5-15 cm. Længde ca.: 3,2 km

Spang Å blev besigtiget i Sengeløse ved Spangåvej (st. 8). Her findes jævnt fald med blandede bund-forhold og stedvise strækninger med grus. På tidspunktet for undersøgelsen var vandføringen god, men den er ved tidligere undersøgelser fundet udtørret. Der kunne ikke findes nogle invertebrater ved undersøgelsen, hvilket kunne tyde på, at den også har været udtørret forud for denne undersøgelse. Ved en mere stabil vandføring vil den formentlig være egnet for ørred.

Maglemose Å (03-11)

Station 1-4

Gennemsnitsbredde: 1,8 m. Dybde: 10-50 cm. Længde ca.: 7,5 km

Maglemose Å er ved Slæggerupvej (st. 1) dybt nedskåret i terrænet, men med jævne faldforhold og stedvise partier med grus og stenbund. Trods dette blev der ikke fundet ørred på strækningen, som ellers her egner sig som et fint yngelvandløb. Strækningen nedstrøms Slæggerupvej må gerne sup-pleres med gydegrus.

Ved Ågerupvej i Store Valby (st. 2) blev der i lighed med forrige undersøgelse fundet en høj ørredtæt-hed, tilmed noget højere end sidst. Dette på trods af et ellers ret begrænset gydeareal på strækning-en. Det eksisterende grus må gerne suppleres særligt opstrøms Ågerupvej.

Ved Store Valbyvej (st. 3) findes der nedstrøms vejen en lang gydebanke, som øjensynligt er blevet flittigt benyttet til gydning. Her blev fundet en ganske høj yngeltæthed, betydeligt højere end ved for-rige undersøgelse.

Den nedre del ved Frederiksborgvej (st. 4) er stillestående og uden fald og delvist tilgroet i tagrør.

Overordnet set virker det til, at der er en god gydesucces i vandløbet, og dette bør udnyttes ved at finde flere egnede steder til udlægning af gydebanker, hvor faldet er tilstrækkeligt.

Udsætning: 3.000 stk. smolt.

Kildemose Å

Station 5

Gennemsnitsbredde: 1 m. Dybde: 10-30 cm. Længde ca.: 3,2 km

Et mindre tilløb til Maglemose fra Hvedstrup. Ved Gundsøllillevej nord for Ågerup (st. 5) er strækningen ved tidligere undersøgelser fundet udtørret. Ved denne undersøgelse var den vandførende, men faldet er ringe og bunden sandet og blød.

Himmelev Bæk

Station 6

Gennemsnitsbredde: 1 m. Dybde: 5-20 cm. Længde ca.: 3,5 km

Himmelev Bæks øvre del, her kaldet Trekroner Bæk, er i perioden fra 2013 til 2015 blevet restaureret i forbindelse med et større klimasikringsprojekt, som har til formål at bremse den hydrauliske belastning af Himmelev Bæk og Maglemose Å i spidsbelastningsperioder.

Strækningen nedstrøms Slæggerupvej (st. 6) er reguleret, men har overvejende gode faldforhold, og er i 2020 og 2021 ligeledes blevet restaureret ved udlægning af sten og gydebanker. Ved forrige undersøgelse i 2013 blev der ikke fundet ørreder på stationen, men ved denne undersøgelse blev der fundet en ganske høj yngeltæthed på 452 stk. /100m².

Gedebæksrende (03-13)

Station 1a-1

Gennemsnitsbredde: 0,8 m. Dybde: 5-30 cm. Længde ca.: 1,2 km

Vandløbet er af flere omgange siden 2012 og frem til nærværende undersøgelse blevet restaureret, og der findes derfor glimrende gyde- og opvækstmuligheder for ørred. På trods af de gode gydeforhold samt at den lokale vandplejegruppe har observeret talrige gydegravninger i gydesæsonen forud for denne undersøgelse, blev der samlet kun fundet én ørredyngel på de to stationer.

Bemærkelsesværdigt nok blev der derimod fundet en ganske høj tæthed af ældre ørred, også langt over hvad man kunne forvente for et så lille vandløb. Dette tyder på, at der har været en god overlevelse af ørredynglen fra forrige gydesæson. Men hvordan næsten hele den efterfølgende generation af ørred kan mislykkes er ukendt, men det bør undersøges nærmere, evt. ved opfølgende elbefiskninger forår og efterår for at se om det er et tilbagevendende fænomen.

Vandløb i Boserup Skov (03-14)

Station 1

Gennemsnitsbredde: 0,5 m. Dybde: 0 cm. Længde ca.: 1,6 km

Vandløbet blev kun besigtiget ved Boserupvej (st. 1) og blev i lighed med samtlige tidligere undersøgelser fundet udtørret.

Kornerup Å (03-15)

Udløbet af Kornerup Å til Roskilde Fjord er længe sket igennem kammertrappen ved Kattingeværket. Dette er efter afslutningen af denne undersøgelse imidlertid blevet ændret. Et nyt åløb er blevet etableret med afløb fra Store Kattinge Sø's østlige ende. Den nye strækning er 3,6 km lang og udmunder i Roskilde Fjords sydøstlige ende. Det nye åløb skaber betydeligt bedre opstrøms passageforhold i forhold til den gamle kammertrappe. For nedtrækkende smolt er passageforholdene dog ikke ændret væsentligt, da disse stadig skal passere igennem både Store- og Lille Kattinge Sø med et forventet tab til følge. Hertil skal lægges forløbet igennem de noget mindre søer hhv. Svogerslev Sø, Buesø og Kornerup Sø, hvor man alt andet lige også må forvente et vist smolttab på den nedstrøms passage igennem disse.

På baggrund af det potentielle smolttab igennem søerne vil der ikke blive udsat ørred opstrøms for disse. Udsætningsbehovet vil i stedet blive dækket af en smoltudsætning nedstrøms søerne.

Station 1-3

Gennemsnitsbredde: 3 m. Dybde: 20-80 cm. Længde ca.: 6,5 km

Den øvre del af vandløbet bliver benævnt Langvad Å og starter omkring Gadstrup.

Strækningen fra Brordrupvej (st. 1) til Hovedvejen (st. 3) forløber i et åbent og reguleret forløb med jævne faldforhold. Bunden er overvejende sandet, men der findes også delstrækninger med gruset bund som følge af restaurering. De lysåbne strækninger var på undersøgelsestidspunktet meget tilgroet i opstuvende vegetation, som forårsagede stor vanddybde. Det anbefales at udplante skyggegi-vende træer, særligt omkring gydeområderne, så disse ikke gror til og vanddybden holdes så lav som muligt.

Hvor der findes egnede faldforhold på strækningen, kan dette med fordel bruges til udlægning af gydebanks. Der blev kun fundet nogle enkelte ørredyngel ved jernbanen (st. 2) og ved Hovedvejen (st. 3)

Station 4-5

Gennemsnitsbredde: 2,9 m. Dybde: 15-60 cm. Længde ca.: 3,5 km

Ved Klostergårdsvej i Øm (st. 4) forbedres faldforholdene, og der er siden den sidste undersøgelse blevet udlagt en række gydebanks både op- nedstrøms vejen. I modsætning til forrige undersøgelse, hvor der ikke blev fundet ørredyngel på stationen, blev der denne gang nu fundet en mindre bestand.

Ved Klostergårdsvej ved Assermølle, findes noget nær ideelle gyde- og opvækstbetingelser for ørred med godt fald og både stenet og gruset bund, som følge af tidligere restaureringer. Den lokale vandplejeforening havde talt 8 gydegravninger på strækningen umiddelbart opstrøms den befiskede station, men alligevel blev der kun fanget nogle ganske få ørredyngel, hvilket er under det af biotopen forventede.

Station 6-7

Gennemsnitsbredde: 4 m. Dybde: 20-80 cm. Længde ca.: 2,8 km

Efter sammenløbet med Lavringe Å benævnes vandløbet Kornerup Å. På strækningen fra jernbanen og ned til indløbet i Kornerup Sø findes jævne faldforhold og både ved Ledreborg Allé og vest for Gammel Lejre ved Ravnshøjvej (st. 6 og 7) er der udlagt gydebanks. Strækningen bliver vedligeholdt med mejekurv, som i overvejende grad kun havde fjernet grenet pindvineknop og havde holdt gydeområderne brede og lave. Der blev kun fundet nogle få ørredyngel ved Ledreborg Allé og ingen ved Ravnshøjvej. Begge steder kunne man forvente bedre yngeltætheder.

Station 8 og 10

Gennemsnitsbredde: 3 m. Dybde: 15-80 cm. Længde ca.: 3,4 km

Fra Kornerup Sø findes to afløb, hvor det vestlige er defineret som Kornerup Å, imens det østlige benævnes Biløbet. Efter Kornerup Sø passerer hovedløbet igennem Buesø, Lille Kattinge Sø og til sidst Store Kattinge Sø på ca. 70 ha som den største. Man må forvente en vis smoltdødelighed på forløbet igennem disse fire søer.

Omkring Kornerup Landevej (st. 8) er faldet godt, og en strækning er blevet restaureret ved udlægning af skjulesten. Der findes tillige egnede gydemuligheder for ørred. På denne station blev der fanget én enkelt ældre ørred, som havde tegn på at stamme fra tidligere udsætninger. Der blev derimod fundet stor tæthed af skaller, aborre, ål og gedde.

Udsætning: 17.000 stk. smolt.

Biløbet

Station 9

Gennemsnitsbredde: 4 m. Dybde: 20-60 cm. Længde ca.: 1,6 km

Biløbet løber parallelt med Kornerup Å mellem Gevninge og Svogerslev, og er i sin tid formentlig gravet for at kunne aflaste og regulere vandføringen til Kornerup Mølle. Siden den sidste undersøgelse er Biløbet blevet restaureret med skjulesten og der er etableret to gydebanker omkring Åbrinken (st. 9) og Lindenborgvej. Dette tiltag er formentlig årsagen til, at der nu blev fundet en god yngeltæthed, og dermed målopfyldelse i forhold til ørredindekset. Ved den forrige undersøgelse blev der ikke fundet ørredyngel på stationen.

Darup Rende

Station 10a-11

Gennemsnitsbredde: 1 m. Dybde: 5-25 cm. Længde ca.: 1,5 km

Vandløbet er undersøgt umiddelbart opstrøms og nedstrøms den gamle mølledam ved Langvad Mølle. Der er etableret et stenet omløbsstryg uden om mølledammen, og ved den givne vandføring på undersøgelsestidspunktet løb størstedelen af vandføringen igennem omløbsstryget, hvilket det ikke var tilfældet ved den forrige undersøgelse. Man bør sikre, at nedtrækkende fisk ikke kan fejlvandre ind i mølledammen, også ved stor vandføring.

Der blev på stationen ved Gederupvej (st. 11) fundet en ganske høj yngeltæt ved denne undersøgelse, som også er noget større end ved den forrige undersøgelse. Den lokale vandplejegruppe har planer om at udlægge et antal gydebanker umiddelbart opstrøms mølledammen efter afslutningen af denne undersøgelse. Hvis der findes andre egnede lokaliteter endnu længere opstrøms bør disse også overvejes til udlægning af gydebanker.

Skovbækken

Station 12

Gennemsnitsbredde: 1,3 m. Dybde: 5-30 cm. Længde ca.: 2,5 km

Vandløbet blev undersøgt på den nedre del kort før sammenløbet med Biløbet. Her findes klart vand og jævn til god strøm. Bunden er overvejende sandet, men der findes også strækninger med grus fra tidligere restaureringer. Ved den forrige undersøgelse blev der fundet en god tæthed af ældre ørred i bækken, men ingen yngel, hvilket vidner om, at der nogle år er en god naturlig produktion af ørredyngel i vandløbet. Der blev ved denne undersøgelse hverken fundet yngel eller ældre ørred.

Svogerslev Bæk

Station 13

Gennemsnitsbredde: 0,7 m. Dybde: 5-30 cm. Længde ca.: 250 m.

Et ganske lille og kort vandløb, som munder ud direkte i Svogerslev Sø. Vandløbet har meget gode faldforhold og spritklart vand over grus- og stenbund. Vandløbet er kun åbent på de nederste ca. 250 meter før udløbet i søen, hvor der dog også findes en kortere rørlægning. Ved indløbet til denne rørlægning er der isat et gitter, som på tidspunktet for undersøgelsen var impassabelt på grund af tilstopning. Der blev nedstrøms rørlægningen fundet en ganske høj tæthed af naturlig ørredyngel, såvel som nogle få ældre. Opstrøms rørlægningen, hvor der ligeledes findes ideelle forhold for ørred, var den ingen ørred. Rørlægningen med gitter bør gøres passabel.

Syvbækken

Station 13a

Gennemsnitsbredde: 1 m. Dybde: 5-15 cm. Længde ca.: 3,5 km

Vandløbet starter omkring Syv Holme Mose og løber til Langvad Å nord for Øster Syv. Kun den nederste del er ved denne undersøgelse besigtiget. Strækningen er reguleret, men faldet er godt og bunden er stenet og stedvist gruset og fremstår her som et meget fint yngelvandløb. Mod forventning blev der ikke fundet ørred på stationen.

Lavringe Å (Bregnetved Å)

Station 14-16

Gennemsnitsbredde: 1,1 m. Dybde: 5-30 cm. Længde ca.: 5,5 km

Den øvre del af Lavringe Å har generelt gode faldforhold med både stenet og stedvist gruset bund, men også længere strækninger med mere sandede bundforhold. Hele strækningen fra Bregnetved til Hovedvejen burde være et produktivt ørredvandløb, men der blev på trods af udsætninger og egnede fysiske forhold ikke fundet ørredyngel på nogle af stationerne på denne strækning. Der blev kun fanget én enkelt ældre ørred ved Assendløsevejen (st. 16)

Udsætningerne stoppes.

Station 17-20

Gennemsnitsbredde: 3 m. Dybde: 10-60 cm. Længde ca.: 4,8 km

Ved Hovedvejen (st. 17) og ca. 1,5 kilometer nedstrøms er forløbet reguleret og med ringe fald og overvejende sandede bundforhold. Fra omkring Lavringe shelterplads (st. 18) og ned til sammenløbet med Langvad Å er faldet tiltagende, såvel som grus og stenbund. I forhold til den forrige undersøgelse har der været en ganske positiv udvikling i yngeltæthederne ved Lavringe shelterplads (st. 18) samt ved Gammel Byvej (st. 19). Ved Flædevadsvej (st. 20) blev der i lighed med forrige undersøgelse kun fundet en ringe yngeltæthed, langt under det for biotopen forventede. Bundforholdene er på denne strækning af noget grov karakter med høj indlejring af sand. Det anbefales at etablere gydebanker opstrøms Flædevadsvej.

Viby Å

Station 21-22

Gennemsnitsbredde: 2,5 m. Dybde: 20-60 cm. Længde ca.: 8,2 km

Siden den forrige undersøgelse er vandløbet blevet genslynget på en strækning igennem Åparken i Viby (st. 21), og de fysiske forhold er her blevet væsentligt forbedret. Alligevel blev der ikke fundet ørred på stationen. Der er forsøgsvis udsat ørred på stationen i to år, men uden at disse kunne findes igen ved efterfølgende befiskninger. Strækningen virker hydraulisk belastet.

Ved Birkevadsvej (st. 22) er faldforholdene ringe, og bunden er overvejende sandet eller blød.

Station 23-24

Gennemsnitsbredde: 2,5 m. Dybde: 10-50 cm. Længde ca.: 1,8 km

Ved Pilehøj (st. 23) forbedres faldforholdene, og der findes flere strækninger med gruset og stenet bund, formentlig som følge af tidligere restaureringer. Der blev på denne station, i modsætning til den forrige undersøgelse, nu fundet en mindre bestand af ørredyngel. På den befiskede strækning havde vandløbet fået skåret en fin slynget strømrønde, men på de strækninger, hvor den ikke var vedligeholdt, var vandløbet fuldstændigt tilgroet i smalbladet mærke og pindsvineknop. Man kan med fordel udplante skyggegivende træer på de lysåbne strækninger, og hvor faldforholdene tillader det, kan der udlægges gydegrus.

Strækningen opstrøms Hovedvejen (st. 24) har også stedvise partier med egnet gydegrus, men dette må gerne suppleres.

Tokkerup Å

Station 25

Gennemsnitsbredde: 2 m. Dybde: 0 cm. Længde ca.: 1,9 km

Tokkerup Å er ved Vasebro (Attendrupvej st. 25) fundet udtørret i samtlige undersøgelser siden 1997, hvilket det også var tilfældet ved denne undersøgelse. Ved Attendrupvej er faldet ringe og bunden blød og mudret. Efter en række tilløb kort nedstrøms herfor er vandløbet dog igen vandførende og med forbedrede faldforhold og stedvise strækninger med grus og sten ned mod Tolstrupvej.

Station 26-27

Gennemsnitsbredde: 1,3 m. Dybde: 5-30 cm. Længde ca.: 7 km

Ved Tolstrupvej (st. 26) blev der i lighed forrige undersøgelse ikke fundet ørred på trods af ellers egnede fysiske forhold. Ved Kastholmvej (st. 27) omkring Osted findes ringe faldforhold i et overbredt og reguleret forløb. Strækningen var fuldstændigt lukket i grenet pindsvineknop og smalbladet mærke på undersøgelsestidspunktet. Udplantning af skyggegivende beplantning kan på sigt dæmpe den kraftige tilgroning.

Station 28-29

Gennemsnitsbredde: 2,5 m. Dybde: 15-60 cm. Længde ca.: 3 km

Ved Hvalsøvej (st. 28) er forløbet stadigt reguleret og overbredt, og på de åbne strækninger helt tilgroet. Der findes gydemuligheder kort nedstrøms vejen, men der blev i modsætning til den forrige undersøgelse ikke fundet ørred på stationen. Ved Tokkerupvej forbedres faldet og de fysiske forhold, og der findes stedvise strækninger med gruset og stenet bund som følge af restaurering. Strækningen har mange skjul og gode opvækstmuligheder for ørred. Der blev i lighed med den forrige undersøgelse kun fanget nogle enkelte ørredyngel på stationen, hvilket er langt under hvad man kan forvente af biotopen.

Station 30-31

Gennemsnitsbredde: 1,8 m. Dybde: 5-40 cm. Længde ca.: 1,6 km

På det videre forløb ned til sammenløbet med Lavringe Å er faldforholdene tiltagene, og der er udlagt en række gydebanks på hele strækningen, og der findes generelt ganske gode gyde- og opvækstbetingelser for ørred. På begge stationer blev der fundet ørredyngel, og på station 30 var tætheden gået betydeligt frem, men den var tilsvarende gået tilbage på den nederste station ved Munkedammen (st. 31).

Ledreborg Å

Station 32-35

Gennemsnitsbredde: 2 m. Dybde: 5-50 cm. Længde ca.: 9 km

Ledreborg Å udspringer omkring Avnsø i Helvigstrup Skov. Strækningen herfra og til Kisserupvej er ikke blevet besøgt ved denne undersøgelse, men er ved tidligere undersøgelser fundet med kritisk lav vandføring på denne strækning.

Kort opstrøms Kisserupvej ved Hule Mølle findes en impassabel opstemning, der er planer om at fjernes. Nedstrøms Kisserupvej (st. 32) er en gammel opstemning i 2017 blevet fjernet, og der findes her en strækning med stort fald og både stenet og gruset bund, og gode gyde- og opvækstbetingelser for ørred, alligevel blev der kun fanget én enkelt ørredyngel på den befiskede strækning.

Ved Delling Mølle længere nedstrøms (st. 34), hvor der ligeledes findes stort fald og gode fysiske forhold for ørred blev der i modsætning til den seneste undersøgelse ikke fundet ørred.

Længere nedstrøms gennemløber vandløbet spejldammen ved Ledreborg Slot. På tidspunktet for undersøgelsen var der i afløbet fra denne, i lighed med forrige undersøgelse, et mindre styrt på omkring 10-15 cm over betonkanten i næsten hele bredden. At åen gennemløber spejldammen er ikke nogen optimal løsning i forhold passageforholdene, for ikke at nævne den forringede vandkvalitet nedstrøms spejldammen, særligt i sommerperioden. På stationen ca. 200 meter nedstrøms spejldammen (st. 35) findes gode faldforhold med både gruset og stenet bund, men heller ikke her blev fundet ørredyngel.

Gevninge Å (3-16)

Station 1-2

Gennemsnitsbredde: 3.5 m. Dybde: 30-60 cm. Længde ca.: 5,2 km

Gævninge Å/Lejre Å starter som et afløb fra Kornerup Å ved Gammel Lejre og udmunder i Lejre Vig.

De fysiske forhold på begge de besøgtede stationer er begrænset af de ringe faldforhold, som karakteriserer vandløbet. De lysåbne strækninger var på tidspunktet for undersøgelsen fuldstændig tilgroet i vegetation, og vandet var tilnærmelsesvis stillestående som følge heraf. Ifølge lokale oplysninger findes der dog steder med egnede gydemuligheder for ørred, hvilket også kom til udtryk i den forrige undersøgelse, hvor der blev fanget nogle enkelte ældre ørreder på stationen ved Herslevvej (st. 2).

Udsætning: 5.300 stk. smolt.

Helligrenden (3-17)

Station 1a-3

Gennemsnitsbredde: 1,2 m. Dybde: 5-40 cm. Længde ca.: 6,2 km

Nedstrøms Brobjergvej i Abbetved (st. 1a) er der siden den sidste undersøgelse blevet udlagt et antal gydebanker. Ved den forrige undersøgelse blev der ikke fundet ørredyngel på denne station, men ved denne undersøgelse blev der nu fundet en høj yngeltæthed.

På det videre forløb ned gennem Overdrevsskov og Borrevejle skov fremstår vandløbet som et skovvandløb med jævnt til godt fald og skiftende bundforhold. Også her er strækninger, hvor der er udlagt gydebanker. På begge stationer blev der i modsætning til den forrige undersøgelse nu fundet høje tætheder af ørredyngel.

På det videre forløb ned mod udløbet i Lejre Vig aftager faldet, og bunden bliver mere sandet til blød og vandløbet er stedvist meget tilgroet i tagrør. Denne strækning kan i noget omfang bruges som opvækstvand for ældre ørreder.

Blegrenden (3-18)

Station 1

Gennemsnitsbredde: 1 m. Dybde: 5-30 cm. Længde ca.: 1,4 km

Vandløbet er blevet besigtiget nedstrøms motorvejsafkørslen fra Holbækmotorvejen (st. 1). På denne strækning findes jævne til moderate faldforhold og sandet blød bund. Vandløbet er her svagt okkerbelastet, og der findes flere små grendæmninger på strækningen. Det er dog ikke utænkeligt, at vandløbet ville være ørredførende, hvis der var egnet gydebund, og der er passagemulighed helt ud til Lejre Vig.

Ørbækken (3-19)

Station 1

Gennemsnitsbredde: 1,5 m. Dybde: 10-30 cm. Længde ca.: 3,1 km

Ved Hornsherredvej (st. 1) findes ringe faldforhold med sandede og bløde bundforhold.

Hønepilsgrøften (3-20)

Station 1

Gennemsnitsbredde: 1 m. Dybde: 5-10 cm. Længde ca.: 2,9 km

Reguleret vandløb med flere rørlagte strækninger. Ved Hovevejen (st. 1) var vandføringen meget svag, og faldforholdene er ringe og bunden er blød.

Vandløb gennem Selsø Sø (3-21)

Station 1

Gennemsnitsbredde: 2 m. Dybde: 30-50 cm. Længde ca.: 4,5

Ved Tejlværksvej (st. 1) fremstår vandløbet som en blødbundet reguleret kanal uden fald tilgroet i tagrør.

Dybemosen

Station 2

Gennemsnitsbredde: 1,5 m. Dybde: 20-40 cm. Længde ca.: 4,3

Et reguleret tilløb til ovenstående vandløb med ringe faldforhold og sandet bund kraftigt tilgroet i dueurt ved Skuldelevvej (st. 2)

Mademose Å (03-24)

Station 1

Gennemsnitsbredde: 1 m. Dybde: 5-20 cm. Længde ca.: 3,5

Opstrøms Tørslevvej (st. 1) er vandløbet kraftigt reguleret og tilgroet i vegetation med stillestående vand. På det første korte stykke nedstrøms vejen under elletræer findes dog gode faldforhold med både sten- og svagt gruset bund. På denne strækning kan man med fordel supplere gruset. På det videre stræk ud mod fjorden er forløbet lysåbent og kraftigt tilgroet i tagrør. Her kan med fordel udplantes skyggegivende træer.

Vandløb i Jægerspris Slotshegn (3-25)

Station 1

Gennemsnitsbredde: 0,5 m. Dybde: 1-5 cm. Længde ca.: 2,3 km

Nedgravet og svagtstrømmende skovgrøft med ringe faldforhold og overvejende sandet bund.

Jægerspris Kanal (3-26)

Station 1

Gennemsnitsbredde: 2 m. Dybde: 30-50 cm Længde ca.: 4,6 km

Stillestående kanal tilgroet i tagrør med bløde bundforhold.

3. Udsætninger

Årlig udsætning

På baggrund af denne undersøgelse vil udsætningsbehovet i Tilløb til Roskilde Fjord fremover kunne dækkes ved årlig udsætning af:

½-års	Mundingsudsætning
8.800 stk.	40.700 stk.

Området er yderligere tildelt en mundingsudsætning på 10.700 stk. smolt på baggrund af tidligere kystudsætninger. Der kan således i alt udsættes 51.400 stk. mundingsmolt.

Praktiske anbefalinger for udsætning af ørred

Planen omfatter et særskilt udsætningskema (afsnit IV), i hvilket der er anført udsætningsmængde og aldersgruppe for hvert udsætningssted. Udsætningsmaterialets fordeling på udsætningsstederne skulle kunne ske alene ved benyttelse af udsætningskemaerne, samt udsætningskortet. Spred yngel og ½-års ørreder over de strækninger, der er angivet i udsætningskemaerne. De anviste udsætningsmængder må ikke blive overskredet, men kan deles til udsætning over flere gange, når blot udsætningerne bliver foretaget inden for den fastlagte periode:

1. Yngel udsættes i maj
2. 1-års udsættes i maj
3. ½-års udsættes i september/oktober
4. Mundingsudsætning af smolt udsættes i april, uge 14-17
5. Put & take udsætning af store ørreder udsættes mest hensigtsmæssigt ultimo maj/primus juni

Yngel

Den udsatte yngel skal være fuldt svømmedygtig og have opbrugt blommesækken, samt være forfodret i mindst 3 uger. Udsætning af yngel skal foregå på de mest lavvandede steder (helst under 10 cm dybde), hvor strømmen er frisk og hvor der er skjulmuligheder mellem grus og/eller vegetation. Det er en forudsætning for en høj overlevelse, at ynglen bliver spredt videst muligt på den angivne strækning.

½-års

Det er en forudsætning for en høj overlevelse, at fiskene bliver spredt videst muligt på den angivne strækning.

Mundingsudsætning

Angiver udsætning af smoltificerede 1- eller 2-års fisk (større end 14 cm, ca. 30 gr.) nederst i vandsystemet. Denne udsætning foretages i april (uge 14-17) måned og fastsættes ud fra en vurdering af vandsystemets oprindelige og nuværende smoltproduktion.

Regler for udsætning af fisk

DTU Aqua anbefaler, at planen så vidt muligt bliver opfyldt med fisk, som er afkom af vandsystemernes egne ørredstammer. Før en fiskeriforening går i gang med en sådan produktion skal de veterinære forhold imidlertid være afklaret med Fødevarestyrelsen, VeterinærSyd, Team Akva.

De ørreder, som bliver udsat i forbindelse med dambrug og andre stemmeværksejeres pligtudsætninger, skal i det omfang det er muligt, være afkom af vildfisk opfisket i vandløbet. Man skal være opmærksom på, at der gælder særlige veterinære krav til det udsætningsmateriale, som bliver anvendt opstrøms dambrug der er kategoriseret fri for IPN (Infektiøs Pancreas Necrose) og/eller BKD (Bakteriel nyresyge). Desuden skal man være opmærksom at Danmark ikke længere er fri for IHN (Infektiøs Hæmatopoetisk Nekrose), men at der er dambrug rundt om i Danmark som er klassificeret IHN-frie kompartments.

De love, man skal være opmærksom på, når man beskæftiger sig med udsætning af fisk, er først og fremmest: Den nye dyresundhedslov (Europa-Parlamentets og Rådets Forordning (EU) 2016/429 af 9. marts 2016 om overførbare dyresygdomme og om ændring og ophævelse af visse retsakter på området for dyresundhed ("dyresundhedsloven")) som trådte i kraft 21. april 2021, i daglig tale bliver denne lov ofte omtalt som AHL efter den engelske titel "The Animal health law". Det må forventes, at der kommer opdateringer og ændringer i flere af de herunder nævnte cirkulærer og vejledninger i forbindelse med lovens ikrafttræden og implementering. Generelt kan henvises til artikel 191 og 192 samt artikel 197. Af andre relevante lovtekster er blandt andet Fødevarestyrelsens bekendtgørelse nr. 1492 af 12/12/2019 om overvågning og registrering af IPN og BKD, Fødevarestyrelsens vejledning nr. 9253 af 1. maj 2014 om godkendelse af akvakulturbuds vandtilførsel i forbindelse med IPN og BKD sundhedsstatus som kategori I eller II samt Veterinærdirektoratets cirkulære nr. 13320 af 27. august 1986 om rensning og desinfektion af ferskvandsdambrug. Vær opmærksom på vejledningen i følge hvilken der nu også kan oprettes zoner fri for IPN og BKD, så der vil altså ikke nødvendigvis kun være tale om IPN og BKD-krav i forbindelse med udsætninger opstrøms IPN- og BKD-fri dambrug.

Endvidere er der Kommissionens delegerede forordning (EU) 2020/689 af 17. december 2019 om supplerende regler til Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2016/429 for så vidt angår regler om overvågning, udryddelsesprogrammer og status som sygdomsfri for visse listeopførte og nye sygdomme samt Kommissionens delegerede forordning (EU) 2020/990 af 28. april 2020 om supplerende regler til Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2016/429 for så vidt angår dyresundhedsmæssige krav, herunder certificeringskrav, vedrørende flytning inden for Unionen af akvatiske dyr og animalske produkter af akvatiske dyr, her er det især artikel 6, 7 og 10 som har interesse i forbindelse med flytning og udsætning af fisk.

I forbindelse med VHS-syge (Viral Haemorrhagisk Septikæmi), også kaldet Egtvedsyge har Danmark tidligere været opdelt i forskellige zoner. Det sidste VHS-udbrud i ferskvand forekom i marts 2009. Siden november 2013 er alle danske ferskvandsområder blevet kategoriseret som fri for VHS, og som en følge heraf er zonerne ophævet. Vær opmærksom på at de danske havområder i øjeblikket ikke er kategoriseret som fri for VHS, hvorfor der ikke må føres levende fisk herfra til danske ferskvandsområder. Der arbejdes dog på at få kategoriseret havet omkring Danmark som fri for VHS.

Sygdommen Infektiøs Hæmatopoetisk Nekrose (IHN) blev konstateret første gang i Danmark i maj 2021. Siden har flere dambrug, havbrug og put and take søer været inficeret i forbindelse med udbrud af sygdommen. Danmark mistede derfor sin IHN-frie status i december 2021. Der er nu 28 godkendte IHN-frie kompartments (dambrug) rundt om i landet. Indtil videre er IHN ikke konstateret i vilde fisk og det er af stor betydning for den vilde bestand af laksefisk og gedder at smittespredning af virus i forbindelse med udsætning forhindres.

Opmærksomheden skal, som tidligere beskrevet, også henledes på bestemmelserne vedrørende udsætning af fisk i frivand ovenfor visse dambrug, hvor det også kræves, at udsætningsmaterialet er

IPN og/eller BKD frit. Desuden skal der som tidligere nævnt tages hensyn til de IHN-frie kompartments. I CHR-registret, der drives af Fødevarestyrelsen kan man finde den aktuelle sygdomskategori-
sering af det enkelte dambrug. CHR-registret findes på Fødevarestyrelsens hjemmeside under Dyr → Fisk og Akvakultur → Register over danske akvakulturbrug → Aquaculture farms. Det enkelte dambrugs status kan ændres med dags varsel.

Det kan være lidt vanskeligt at finde rundt i CHR-registret. Det anbefales derfor at man inden udsætning i vandløb med dambrug indhenter den aktuelle sygdomsmæssige status hos Fødevarestyrelsen, Team Akva, VeterinærSyd, Søndergade 50, 6600 Vejen. Telefon: 72 27 69 00. E-mail: akva@fvst.dk

Det skal bemærkes at det i følge ovennævnte bekendtgørelse 1492 er erstatningspådragende at udsætte fisk med vildfiskeoprindelse (første generation afkom af vildfisk) opstrøms dambrug, der er kategoriseret fri for IPN og BKD.

Læs mere på fiskepleje.dk/fiskesygdomme

Konvertering af udsætningsmidlerne til vandløbsrestaurering

I Planer for fiskepleje kan der være anvist, at foreninger kan foretage udsætning af ørred. Udsætnin-
gerne bliver oftest finansieret af midler fra fisketegnet. I nogle tilfælde kan de midler, der er afsat til
udsætning af fisk, konverteres til finansiering af projekter, som genskaber gyde -og opvækstområder
for ørred. Information om konvertering af fisketegnsmidler er beskrevet her: fiskepleje.dk/konvertering

Udsætningsskemaer

I udsætningsskemaerne er anført udsætningsmængde og aldersgruppe for hvert udsætningssted.
Skemaerne findes på de følgende sider.

Udsætningsskemaer (ørred) | Vandløb til Roskilde Fjord

I udsætningsskemaerne er udsætningsstrækning for yngel og ½-års angivet med et antal meter op- og nedstrøms fra tilkørselsstedet. Det vil sige, at antallet af udsætningsfisk for den enkelte station skal fordeles over den angivne strækning.

½-ÅRS

Dis-Vs	Vandløb	St. nr.	Udsætningslokalitet	Opstrøms meter	Nedstrøms meter	Antal
03-04	Hessemose Å	8	Nellerødvej	500	500	500
03-04	Hessemose Å	9	Kildevej	600	400	500
03-04	Ammendrup Å	9a	Helsingevej	400	600	1000
03-05	Havelse Å	3	Fruervadvej	500	500	1000
03-05	Slånbæk	10	Lyngvej 1	0	500	500
03-05	Kollerød Å	12	Nørre-Herlevvej	550	450	900
03-05	Kollerød Å	13	Uvelsevej	500	800	1200
03-05	Kollerød Å	14	Kurreholmvej	600	500	1200
03-05	Uvelse Å	16	Fra udløb i Kollerød Å	700	0	400
03-06	Græse Å	2	Gammel Københavnvej	0	500	600
03-06	Græse Å	3	Roskildevvej ved rundkørslen	500	500	1000

I alt: 8800

Udsætningskemaer (ørred) | Vandløb til Roskilde Fjord

Fiskene spredes videst muligt omkring udsætningslokaliteten.

MUNDINGSUDSÆTNING

Dis-Vs	Vandløb	St. nr.	Udsætningslokalitet	Opstrøms meter	Nedstrøms meter	Antal
03-10	Hove Å	7	Nedstrøms Frederiksborgvej	-	-	3000
03-11	Maglemose Å	4	Gerebro	-	-	3000
03-15	Korneup Å	10	Bistrup Alle (heraf udgør tidliger kystudsætning: 6600 stk.)	-	-	17000
03-16	Gevninge/Lejre Å	2	Herslevvej	-	-	5300
03-05	Havelse Å	7	Havelse Møllevej (heraf udgør tidligere kystudsætning: 4100 stk.)	-	-	15100
03-06	Græse Å	9	Byvej	-	-	3000
03-09	Værebros Å	4	Nedre del af Værebros Å	-	-	5000

I alt: 51400

Bilag 1

Oversigt over biotopbedømmelse, befisket areal, fiskearter registreret og bestandstætheden af ørred på befiskede stationer

Bilag 1 (ørred) | Vandløb til Roskilde Fjord. Undersøgt i efteråret 2023

Dis	Vs	Vandløb	st#	Position WGS84 UTM32N	Biotop (ørred)				Bredde (m)	Areal (m²)	Antal/100 m²		Antal/100 m		Ål Antal	Andre arter
					Yngel	½-års	1-års	>1-års			Yngel	Ældre	Yngel	Ældre		
3	1	Torup Bæk	1	680627,6208591	0	0	0	0	1.3	-	-	-	-	-	-	(ikke befisket)
3	2	Sækkørenden	1	681735,6205327	0	0	0	0	0.5	-	-	-	-	-	-	(ikke befisket)
3	4	Arresø Kanal/Pøle Å	1	704057,6204639	3	3	3	3	2	100	0	0	0	0	0	Skal
3	4	Arresø Kanal/Pøle Å	2	703675,6208158	1	2	2	2	3	150	0	0	0	0	0	Abo, Ged, Skal
3	4	Arresø Kanal/Pøle Å	3	703371,6209410			2	2	5.5	275	0	0	0	0	0	Abo, Hork, Sand, Skal
3	4	Arresø Kanal/Pøle Å	4	702635,6210764		1	2	2	4.5	180	0	2	0	6	0	Abo, Løje, Rimte, RudSk, Skal
3	4	Arresø Kanal/Pøle Å	5	701187,6210245		1	3	3	5	200	0	0	0	0	0	Abo, Løje, Rimte, Sand, Skal
3	4	Arresø Kanal/Pøle Å	6	698816,6207417	0	0	0	0	5	-	-	-	-	-	-	(ikke befisket)
3	4	Arresø Kanal/Pøle Å	7	688343,6207420	0	0	0	0	6	-	-	-	-	-	-	(ikke befisket)
3	4	Arresø Kanal/Pøle Å	8	702549,6212950	1	2	2	2	1.5	60	0	6	0	8	0	Abo, RudSk
3	4	Arresø Kanal/Pøle Å	9a	699391,6211136	4	4	3	2	1.2	60	0	13	0	16	0	Abo
3	4	Arresø Kanal/Pøle Å	9	702338,6211456	1	2	3	3	1.7	93	4	2	6	2	0	
3	4	Arresø Kanal/Pøle Å	10	700728,6210291			1	1	2.2	-	-	-	-	-	-	(ikke befisket)
3	4	Arresø Kanal/Pøle Å	11	692002,6212539	0	0	0	0	5	-	-	-	-	-	-	(ikke befisket)
3	4	Arresø Kanal/Pøle Å	12	687951,6210235	0	0	0	0	1	-	-	-	-	-	-	(ikke befisket)
3	4	Arresø Kanal/Pøle Å	13	699095,6204770			1	1	2	-	-	-	-	-	-	(ikke befisket)
3	4	Arresø Kanal/Pøle Å	14	692496,6203050	0	0	0	0	3	-	-	-	-	-	-	(ikke befisket)
3	5	Havelse Å	1	703699,6199492			1	1	2	-	-	-	-	-	-	(ikke befisket)
3	5	Havelse Å	2	701114,6198876	3	4	4	4	4	200	28	2	109	6	11	3-pig, Ged
3	5	Havelse Å	3	699988,6200145	3	4	4	4	4.5	135	7	2	31	7	6	Ged
3	5	Havelse Å	4	698893,6200247	1	2	4	4	5	200	1	0	3	0	0	RudSk, Skrub
3	5	Havelse Å	5	696917,6199434	1	2	4	4	5	-	-	-	-	-	-	(ikke befisket)
3	5	Havelse Å	6	694588,6199668	1	3	4	4	5	175	4	0	17	0	2	
3	5	Havelse Å	7	691925,6197274			2	2	6	-	-	-	-	-	-	(ikke befisket)
3	5	Havelse Å	8	701358,6200822	3	2	1		1.3	65	2	0	2	0	0	3-pig, Suder
3	5	Havelse Å	9	700964,6200024	2	2	1		1.3	65	21	0	27	0	0	3-pig, 9-pig, Abo
3	5	Havelse Å	10	705196,6199555	4	4	1		0.8	40	0	20	0	16	1	3-pig
3	5	Havelse Å	11	705942,6197894	3	4	4	4	1.6	80	0	0	0	0	0	3-pig, Suder
3	5	Havelse Å	12	704844,6197835	3	4	4	3	1.5	75	10	2	14	2	0	3-pig
3	5	Havelse Å	13	703775,6197729	4	4	4	4	2.1	105	29	3	61	6	0	3-pig, Abo
3	5	Havelse Å	14	702510,6197144	4	5	5	5	3.1	155	1	3	2	7	1	Abo, RudSk, Suder
3	5	Havelse Å	15	706194,6195999	1	1			1.3	65	0	0	0	0	1	3-pig
3	5	Havelse Å	16	702597,6197105	4	4	1		1	50	5	0	5	0	0	Abo, Suder
3	5	Havelse Å	17	699563,6196568	2				0.8	-	-	-	-	-	-	(ikke befisket)
3	5	Havelse Å	18	698482,6197613	3	3	1		1.5	75	47	0	70	0	0	3-pig, 9-pig, Abo, Karud, Suder
3	6	Græse Å	1	703136,6191716		1			1	-	-	-	-	-	-	(ikke befisket)
3	6	Græse Å	2	700517,6192738	1	2	2	2	1.8	90	0	3	0	4	0	FKreb
3	6	Græse Å	3	698745,6193123	2	3	3	3	2.6	130	0	5	0	11	2	FKreb, Ged
3	6	Græse Å	4	697977,6193097	4	4	4	2	1.8	63	222	40	399	72	1	FKreb, Ged, Suder
3	6	Græse Å	5	697337,6193051	3	3	3	2	1.5	37	47	0	69	0	0	

Bilag 1 (ørred) | Vandløb til Roskilde Fjord. Undersøgt i efteråret 2023

Dis	Vs	Vandløb	st#	Position WGS84 UTM32N	Biotop (ørred)				Bredde (m)	Areal (m²)	Antal/100 m²		Antal/100 m		Ål Antal	Andre arter
					Yngel	½-års	1-års	>1-års			Yngel	Ældre	Yngel	Ældre		
3	6	Græse Å	6	695683,6193515	2	2	2	2	1.8	90	7	0	12	0	0	
3	6	Græse Å	7	694956,6193745	2	4	4	4	2	76	29	7	56	13	1	9-pig
3	6	Græse Å	8	693546,6193745	1	2	4	4	3	150	57	15	171	44	3	FKreb
3	6	Græse Å	9	691982,6194233		1	4	4	2.5	125	2	6	5	13	0	Abo, Skrub
3	7	Sillebro Å	1	695164,6191505	0	0	0	0	3	-	-	-	-	-	-	(ikke befisket)
3	7	Sillebro Å	2	693656,6191646	3	4	4	3	2	100	41	3	81	4	1	Abo, Ged
3	7	Sillebro Å	3	692549,6192218	3	3	3	3	2.1	105	110	12	231	24	2	9-pig, Abo, Skal
3	7	Sillebro Å	4	692036,6191627	0	0	0	0	4	-	-	-	-	-	-	(ikke befisket)
3	9	Værebro Å	1a	707685,6184418	3	3	3	3	1.6	64	0	0	0	0	2	Abo, Grund, Karud
3	9	Værebro Å	1	706339,6185623		2	3	3	3.3	165	0	0	0	0	0	3-pig, Abo, Grund
3	9	Værebro Å	2	705186,6183483			2	2	3.5	-	-	-	-	-	-	(ikke befisket)
3	9	Værebro Å	3	702953,6181755			1	1	4.5	-	-	-	-	-	-	(ikke befisket)
3	9	Værebro Å	4	695768,6184373			2	2	6	-	-	-	-	-	-	(ikke befisket)
3	9	Værebro Å	5	707410,6187605	2	2			1	45	0	0	0	0	0	Abo, Ged
3	9	Værebro Å	6	704927,6186560	4	4	2	1	1.2	60	32	2	38	2	0	Abo
3	9	Værebro Å	7	704798,6184086	0	0	0	0	3	-	-	-	-	-	-	(ikke befisket)
3	9	Værebro Å	8	700853,6183683	2	3	3	2	1.6	80	0	0	0	0	3	9-pig, Abo, Grund, Skal
3	10	Hove Å	1a	701336,6174772	2	2	1		1.2	60	0	0	0	0	0	
3	10	Hove Å	1	703094,6177174	1	2	2	1	2	100	0	0	0	0	0	Abo, Ged, Løje
3	10	Hove Å	2	703857,6178839			1	1	3.5	-	-	-	-	-	-	(ikke befisket)
3	10	Hove Å	4	701855,6180379	3	4	4	4	3	150	0	0	0	0	0	Abo, Skal
3	10	Hove Å	5	701364,6180630	2	4	4	3	2	100	0	0	0	0	0	Abo, Bras, Skal
3	10	Hove Å	6	697148,6180712			1	1	4	-	-	-	-	-	-	(ikke befisket)
3	10	Hove Å	7	695592,6179293	0	0	0	0	3	-	-	-	-	-	-	(ikke befisket)
3	10	Hove Å	8	704034,6175394	1	1			1	50	0	0	0	0	0	
3	11	Maglemose Å	1	698320,6174954	2	2			0.7	35	0	0	0	0	0	
3	11	Maglemose Å	2	697223,6176416	2	3	3	2	3	150	90	1	268	2	0	9-pig, FKreb, Suder
3	11	Maglemose Å	3	697403,6177460	4	4	4	4	2	80	199	4	396	8	1	FKreb, RudSk, Suder
3	11	Maglemose Å	4	695760,6178171	0	0	0	0	1.5	-	-	-	-	-	-	(ikke befisket)
3	11	Maglemose Å	5	698603,6177094	0	0	0	0	1	-	-	-	-	-	-	(ikke befisket)
3	11	Maglemose Å	6	697506,6173332	4	4	1		1	15	452	0	451	0	0	
3	13	Gedebækrenden	1a	690444,6170834	4	4	1		0.8	28	5	12	3	10	0	
3	13	Gedebækrenden	1	690833,6171217	4	4	2		0.6	27	0	66	0	40	0	HavØ
3	14	Vi i Boserup Skov	1	691578,6171905	0	0	0	0	1	-	-	-	-	-	-	(ikke befisket)
3	15	Kornerup Å	1	692929,6163339		2	2	2	2.2	110	0	0	0	0	0	Abo, Ged, Skal, Suder
3	15	Kornerup Å	2	691503,6163654	1	2	3	3	3	120	1	0	3	0	1	9-pig, Abo, Suder
3	15	Kornerup Å	3	690166,6165730	1	1	2	3	3.2	128	2	7	6	22	0	Abo, Ged
3	15	Kornerup Å	4	689546,6165865	3	3	3	3	2.5	125	32	5	78	10	0	9-pig, Abo, Skal
3	15	Kornerup Å	5	688125,6166028	4	4	4	4	3.2	160	5	3	14	7	0	Abo
3	15	Kornerup Å	6	687592,6166693	2	2	3	3	4	200	7	2	26	4	1	Abo

Bilag 1 (ørred) | Vandløb til Roskilde Fjord. Undersøgt i efteråret 2023

Dis	Vs	Vandløb	st#	Position WGS84 UTM32N	Biotop (ørred)				Bredde (m)	Areal (m²)	Antal/100 m²		Antal/100 m		Ål Antal	Andre arter
					Yngel	½-års	1-års	>1-års			Yngel	Ældre	Yngel	Ældre		
3	15	Kornerup Å	7	687315,6167711	1	2	3	3	4	200	0	5	0	18	0	Abo
3	15	Kornerup Å	8	688053,6169418	3	3	3	3	4	200	0	1	0	2	20	Abo, Ged, Skal
3	15	Kornerup Å	9	688440,6169298	3	3	3	3	4	160	50	0	198	0	2	Abo, Ged, Karud, Skal
3	15	Kornerup Å	10a	690556,6165738	4	4	1		1	-	-	-	-	-	-	(ikke befisket)
3	15	Kornerup Å	10	689437,6173090	0	0	0	0	2.5	-	-	-	-	-	-	(ikke befisket)
3	15	Kornerup Å	11	690440,6165585	4	4			0.9	13	505	15	454	13	0	
3	15	Kornerup Å	12	688191,6168884	3	3	1		1.3	32	0	0	0	0	0	Abo
3	15	Kornerup Å	13a	691505,6163367	4	4	1		1	30	0	0	0	0	0	9-pig
3	15	Kornerup Å	13	689158,6169927	5	5	2	1	0.7	35	326	12	228	8	2	
3	15	Kornerup Å	14	687681,6159360	4	4	2		1	35	0	0	0	0	0	9-pig
3	15	Kornerup Å	15	687765,6160720	2	3	3	1	1.2	60	0	0	0	0	0	9-pig, Abo, Ged
3	15	Kornerup Å	16	687928,6161656	4	4	2	2	1	50	0	3	0	2	0	Abo, Ged
3	15	Kornerup Å	17	687838,6162607				1	2.8	-	-	-	-	-	-	(ikke befisket)
3	15	Kornerup Å	18	687434,6163881	4	4	4	4	2.6	91	55	15	143	38	0	9-pig, Abo, Ged
3	15	Kornerup Å	19	687147,6165394	4	4	5	5	3.3	82	88	32	289	104	0	Abo
3	15	Kornerup Å	20	687622,6165995	4	4	4	4	3	150	13	5	39	14	0	9-pig, Abo
3	15	Kornerup Å	21	690477,6160953	2	2	2	1	2	100	0	0	0	0	1	9-pig, Abo
3	15	Kornerup Å	22	689381,6162579				1	3	-	-	-	-	-	-	(ikke befisket)
3	15	Kornerup Å	23	688256,6162937	3	3	3	3	3	135	24	3	72	7	0	Skal
3	15	Kornerup Å	24	687820,6162398	2	2	2	2	2	100	17	0	34	0	0	Abo
3	15	Kornerup Å	25	683656,6157810	0	0	0	0	2	-	-	-	-	-	-	(ikke befisket)
3	15	Kornerup Å	26	684763,6158903	3	3			1	50	0	0	0	0	0	9-pig, Abo, Ged
3	15	Kornerup Å	27	686057,6161214	0	0	0	0	1.5	-	-	-	-	-	-	(ikke befisket)
3	15	Kornerup Å	28	686390,6162488		2	2	2	3	150	0	0	0	0	0	9-pig, Abo
3	15	Kornerup Å	29	685911,6163613		3	3	4	2	100	4	5	7	9	0	9-pig, Abo, Ged
3	15	Kornerup Å	30	686548,6164262	5	5	5	5	1.4	56	79	0	110	0	0	9-pig
3	15	Kornerup Å	31	687173,6164882	5	5	5	5	2	100	26	15	50	29	0	9-pig
3	15	Kornerup Å	32	685160,6165138	4	4	2		1.4	49	3	0	3	0	0	
3	15	Kornerup Å	34	685639,6165580	5	5	5	2	2.2	132	0	3	0	6	0	Ged
3	15	Kornerup Å	35	686199,6165945	4	5	5	4	2.2	121	0	1	0	2	0	Ged
3	16	Lejre Å	1	686779,6169971			1	1	5	-	-	-	-	-	-	(ikke befisket)
3	16	Lejre Å	2	686472,6171077				1	3.5	-	-	-	-	-	-	(ikke befisket)
3	17	Helligrende	1a	683320,6168881	4	4	2		1.2	54	230	10	275	11	0	
3	17	Helligrende	1	683598,6169518	4	4	2		1.2	42	244	36	292	43	0	
3	17	Helligrende	2	683805,6170029	4	4			1.2	48	123	34	147	40	0	
3	17	Helligrende	3	684201,6170651		1	1	1	1	-	-	-	-	-	-	(ikke befisket)
3	18	Vi nf Borrevejle skov	1	683917,6171043	1				1	-	-	-	-	-	-	(ikke befisket)
3	19	Ørbækken	1	685454,6175400	0	0	0	0	1.5	-	-	-	-	-	-	(ikke befisket)
3	20	Hønepilsgrøften	1	685225,6180868	0	0	0	0	1	-	-	-	-	-	-	(ikke befisket)
3	21	Afl f Selsø dybemosen	1	689764,6183807	0	0	0	0	2	-	-	-	-	-	-	(ikke befisket)

Bilag 1 (ørred) | Vandløb til Roskilde Fjord. Undersøgt i efteråret 2023

Dis	Vs	Vandløb	st#	Position WGS84 UTM32N	Biotop (ørred)				Bredde (m)	Areal (m²)	Antal/100 m²		Antal/100 m		Ål Antal	Andre arter
					Yngel	½-års	1-års	>1-års			Yngel	Ældre	Yngel	Ældre		
3	21	Afl f Selsø dybemosen	2	687677,6184376	0	0	0	0	1.5	-	-	-	-	-	-	(ikke befisket)
3	24	Mademose å	1	689318,6188087	2	2			1	-	-	-	-	-	-	(ikke befisket)
3	25	VI i Jægerspris slots	1	686877,6195482	0	0	0	0	0.5	-	-	-	-	-	-	(ikke befisket)
3	26	Jægerspris kanal	1	687027,6197810	0	0	0	0	2	-	-	-	-	-	-	(ikke befisket)

Bilag 2

"Ørredindeks" kaldet DFFVø til bedømmelse af fiskebestanden

I september 2015 udsendte Miljøministeriet en bekendtgørelse, der definerer, hvordan vandløbenes fiskebestande fremover skal vurderes i forhold til, om de opfylder kravet om en god økologisk tilstand i de kommende vandområdeplaner og EU's Vandrammedirektiv. Kravene er medtaget i statens Vandområdeplaner for perioden 2015-2021.

Fremover kan der nu anvendes to forskellige fiskeindeks, Dansk Fiskeindeks For Vandløb til en vurdering af fiskebestanden og den fiskeøkologiske tilstand:

- DFFVa, der beskriver artssammensætningen i vandløbet, men ikke kan anvendes til at vurdere, om den naturlige bestand af f.eks. ørred og laks er på et naturligt niveau, målt i antal.
- DFFVø, der anvendes til at vurdere, om den naturlige bestand af ørred og laks er på et tilfredsstillende niveau, målt i antal. Indekset, der bl.a. bygger på DTU Aquas data fra undersøgelser af danske bestande af ørred og laks gennem årtier, er beregnet på den naturlige bestand af ørredyngel. Derfor kan DTU Aquas data over yngeltætheder, fra Planerne for Fiskepleje, direkte bruges til en beregning af DFFVø.

Det nye indeks DFFVø kaldes også for "Ørredindekset" og anvendes i DTU Aquas Planer for Fiskepleje. Ørredbestanden bliver som hidtil beregnet som antal ½-års ørred og antal ældre ørred pr. 100 m² vandløbsbund for de vandløb, der har en bredde på under to meter. Det nye er, at bestanden nu bliver opgjort som antal pr. 100 løbende meter vandløb, hvis vandløbet er mindst to meter bredt. Det skyldes, at i små vandløb kan hele arealet være egnet for yngel, mens der i de brede vandløb kan være områder som er uegnet for yngel.

Kravene til ørredbestanden i et gydevandløb er defineret i ørredindekset DFFVø og vist i tabellen herunder.

I naturlige gydevandløb for ørred skal den økologiske tilstand som minimum være vurderet som god for at opfylde vandområdeplanernes kvalitetskrav.

DTU Aqua har på den baggrund udarbejdet et digitalt kort over de naturlige ørred- og laksebestande fra gydning, bedømt i forhold til DFFVø, som kan findes her: kort.fiskepleje.dk

Den fiskeøkologiske tilstand af et gydevandløb for ørred kan i forhold til ørredindekset DFFVø beskrives ud fra bestanden af ½-års ørredyngel. Bestanden bør normalt leve op til kravene for god økologisk tilstand. Hvis der gyder laks i vandløbet, medregnes antal ½-års lakseyngel, idet de to arter stort set stiller de samme krav til vandløbets miljøtilstand.

Økologisk tilstand	Vandløb med en bredde under 2 m	Vandløb med en bredde på 2 m og derover
	Antal ½-års yngel pr. 100 m ² vandløbsbund	Antal ½-års yngel pr. 100 m vandløb
Høj	Over 130	Over 250
God	80-130	150-250
Moderat	40-79	100-149
Ringe	10-39	30-99
Dårlig	0-9	0-29

2023

- Nr. 93 Plan for fiskepleje i bornholmske vandløb / *Michael Kaczor Holm*
- Nr. 94 Plan for fiskepleje i vandløb til Karrebæksminde Bugt / *Andreas Svarer*
- Nr. 95 Plan for fiskepleje i mindre tilløb til Kolding Fjord / *Henrik Dalby Ravn*
- Nr. 96 Plan for fiskepleje i mindre vandløb mellem Kalø Vig (inkl.) og Randers Fjord / *Jørgen Skole Mikkelsen*
- Nr. 97 Plan for fiskepleje i Voer Å / *Jørgen Skole Mikkelsen og Andreas Svarer*
- Nr. 98 Plan for fiskepleje i Binderup Å / *Andreas Svarer*
- Nr. 99 Plan for fiskepleje i Bjørnsholm Å / *Hans-Jørn Aggerholm Christensen*
- Nr. 100 Plan for fiskepleje Brede Å / *Hans-Jørn Aggerholm Christensen*
- Nr. 101 Plan for fiskepleje i Brøns Å / *Hans-Jørn Aggerholm Christensen*

2024

- Nr. 102 Plan for fiskepleje i sjællandske vandløb med udløb i det sydlige Kattegat og Storebælt / *Michael Kaczor Holm*
- Nr. 103 Plan for fiskepleje i Sneum Å / *Hans-Jørn Aggerholm Christensen*
- Nr. 104 Plan for fiskepleje i tilløb til Roskilde Fjord / *Andreas Svarer*
- Nr. 105 Plan for fiskepleje i tilløb til Isefjorden / *Michael Kaczor Holm*
- Nr. 106 Plan for fiskepleje i Simested Å / *Hans-Jørn Aggerholm Christensen*
- Nr. 107 Plan for fiskepleje i Vejle Å / *Jeppe Jørgensen*
- Nr. 108 Plan for fiskepleje i tilløb til Køge Bugt / *Jørgen Skole Mikkelsen*
- Nr. 109 Plan for fiskepleje i sjællandske vandløb med udløb i Kattegat og Øresund / *Andreas Svarer*

Kortet viser, hvilke kommuner rapportens vandløb løber igennem.

Danmarks
Tekniske
Universitet

DTU Aqua
Vejsøvej 39
8600 Silkeborg

www.aqua.dtu.dk

Find andre
Planer for fiskepleje
fiskepleje.dk/planer-for-fiskepleje